

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (wielka izba)

z dnia 31 stycznia 2023 r. *

Odwołanie – Pomoc państwa – Artykuły 107 i 108 TFUE – Pomoc na restrukturyzację – Sektor bankowy – Wstępny etap postępowania wyjaśniającego – Decyzja uznająca pomoc za zgodną z rynkiem wewnętrznym – Plan restrukturyzacji – Zobowiązania podjęte przez dane państwo członkowskie – Środki podziału obciążenia – Przekształcenie wierzytelności podporządkowanych w kapitał własny – Właściciele obligacji – Skarga o stwierdzenie nieważności – Dopuszczalność – Artykuł 263 akapit czwarty TFUE – Legitymacja procesowa czynna – Osoba fizyczna lub prawna, której dana decyzja dotyczy bezpośrednio i indywidualnie – Naruszenie uprawnień procesowych zainteresowanych stron – Brak wszczęcia formalnego postępowania wyjaśniającego – Artykuł 108 ust. 2 TFUE – Pojęcie „zainteresowanych stron” – Rozporządzenie (UE) 2015/1589 – Artykuł 1 lit. h) – Pojęcie „zainteresowanej strony” – Środki krajowe uwzględnione przez Komisję Europejską – Niedopuszczalność skargi

W sprawie C-284/21 P

mającej za przedmiot odwołanie w trybie art. 56 statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, wniesione w dniu 3 maja 2021 r.,

Komisja Europejska, którą reprezentowali K. Blanck i A. Bouchagiar, w charakterze pełnomocników,

wnosząca odwołanie,

w której drugą stroną postępowania byli:

Anthony Braesch, zamieszkały w Luksemburgu (Luksemburg),

Trinity Investments DAC, z siedzibą w Dublinie (Irlandia),

Bybrook Capital Master Fund LP, z siedzibą na Wielkim Kajmanie (Kajmany),

Bybrook Capital Hazelton Master Fund LP, z siedzibą na Wielkim Kajmanie,

Bybrook Capital Badminton Fund LP, z siedzibą na Wielkim Kajmanie,

których reprezentowali A. Champsaur, avocate, G. Faella, L. Prosperetti i M. Siragusa, avvocati,

strona skarżąca w pierwszej instancji,

* Język postępowania: angielski.

TRYBUNAŁ (wielka izba),

w składzie: K. Lenaerts, prezes, L. Bay Larsen, wiceprezes, A. Arabadjiev, E. Regan (sprawozdawca), M. Safjan, P.G. Xuereb, D. Gratsias i M.L. Arastey Sahún, prezesi izb, F. Biltgen, I. Jarukaitis, N. Jääskinen, N. Wahl, I. Ziemele, J. Passer i M. Gavalec, sędziowie,

rzecznik generalny: A. Rantos,

sekretarz: M. Longar, administrator,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 4 kwietnia 2022 r.,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 21 czerwca 2022 r.,

wydaje następujący

Wyrok

- 1 W odwołaniu Komisja Europejska wnosi o uchylenie wyroku Sądu Unii Europejskiej z dnia 24 lutego 2021 r., Braesch i in./Komisja (T-161/18, zwanego dalej „zaskarżonym wyrokiem”, EU:T:2021:102), w którym Sąd oddalił zarzut niedopuszczalności podniesiony w ramach wniesionej na podstawie art. 263 TFUE przez Anthony’ego Braescha, Trinity Investments DAC, Bybrook Capital Master Fund LP, Bybrook Capital Hazelton Master Fund LP i Bybrook Capital Badminton Fund LP (zwanymi dalej „Braesch i in.”) skargi o stwierdzenie nieważności decyzji Komisji C(2017) 4690 final z dnia 4 lipca 2017 r. w sprawie pomocy państwa SA. 47677 (2017/N) – Włochy, nowa pomoc i zmieniony plan restrukturyzacji Banca Monte dei Paschi di Siena (zwanej dalej „sporną decyzją”).

Ramy prawne

Rozporządzenie (UE) 2015/1589

- 2 Artykuł 1 rozporządzenia Rady (UE) 2015/1589 z dnia 13 lipca 2015 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 108 [TFUE] (Dz.U. 2015, L 248, s. 9), zatytułowany „Definicje”, ma następujące brzmienie:

„Do celów niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:

[...]

b) »istniejąca pomoc« oznacza:

[...]

(ii) pomoc dozwoloną, czyli takie programy pomocowe i pomoc indywidualną, które zostały dozwolone przez Komisję lub przez Radę [Unii Europejskiej];

[...]

c) »nowa pomoc« oznacza każdą pomoc, czyli programy pomocowe [systemy pomocy] i pomoc indywidualną, która nie jest pomocą istniejącą, włącznie ze zmianami istniejącej pomocy;

[...]

f) »pomoc niezgodna z prawem« oznacza nową pomoc, wprowadzoną w życie z naruszeniem art. 108 ust. 3 TFUE;

g) »pomoc świadczona niezgodnie z przeznaczeniem« oznacza pomoc, wykorzystaną przez beneficjenta z naruszeniem decyzji podjętej na podstawie art. 4 ust. 3 [...] niniejszego rozporządzenia;

h) »zainteresowana strona« oznacza którekolwiek państwo członkowskie oraz jakiegokolwiek osoby, przedsiębiorstwa lub związki przedsiębiorstw, na których interesy może mieć wpływ przyznanie pomocy, w szczególności beneficjentów pomocy, konkurujące ze sobą przedsiębiorstwa lub stowarzyszenia handlowe [zawodowe]”.

3 Artykuł 4 tego rozporządzenia, zatytułowany „Badanie wstępne zgłoszenia i decyzje Komisji”, stanowi w ust. 3 i 4:

„3. W przypadku gdy Komisja po przeprowadzeniu badania wstępnego stwierdza, że nie ma żadnych wątpliwości co do zgodności środka będącego przedmiotem zgłoszenia z rynkiem wewnętrznym, w stopniu, w jakim mieści się on w zakresie art. 107 ust. 1 TFUE, Komisja podejmuje decyzję, że środek jest zgodny z rynkiem wewnętrznym (»decyzja o niewnoszeniu zastrzeżeń«). W decyzji określone zostaje, który z przewidzianych [w traktacie FUE] wyjątków zastosowano.

4. W przypadku gdy po przeprowadzeniu badania wstępnego Komisja stwierdza, że zaistniały wątpliwości co do zgodności środka będącego przedmiotem zgłoszenia z rynkiem wewnętrznym, Komisja podejmuje decyzję o wszczęciu postępowania zgodnie z art. 108 ust. 2 TFUE (»decyzja o wszczęciu formalnej procedury dochodzenia«)”.

4 Artykuł 6 rzeczonego rozporządzenia, zatytułowany „Formalna procedura dochodzenia [formalne postępowanie wyjaśniające]”, stanowi w ust. 1:

„Decyzja o wszczęciu formalnej procedury dochodzenia [formalnego postępowania wyjaśniającego] zawiera podsumowanie odpowiednich kwestii faktycznych i prawnych, wstępną ocenę Komisji dotyczącą charakteru pomocowego proponowanego środka oraz określa wątpliwości co do jego zgodności z rynkiem wewnętrznym. W decyzji wzywa się zainteresowane państwo członkowskie i inne zainteresowane strony do przedstawienia uwag w wyznaczonym terminie, który zwykle nie przekracza jednego miesiąca. W należycie uzasadnionych przypadkach Komisja może przedłużyć wyznaczony termin”.

5 Artykuł 9 rozporządzenia 2015/1589, zatytułowany „Decyzje Komisji o zakończeniu formalnej procedury dochodzenia [formalnego postępowania wyjaśniającego]”, stanowi w ust. 4:

„Komisja może do decyzji pozytywnej dołączyć warunki, na jakich dana pomoc może zostać uznana za zgodną z rynkiem wewnętrznym, i może ustanowić obowiązki, umożliwiające monitorowanie zgodności z decyzją (»decyzja warunkowa«)”.

- 6 Artykuł 16 tego rozporządzenia, zatytułowany „Windykacja [odzyskanie] pomocy”, stanowi w ust. 1:

„W przypadku gdy podjęte zostały decyzje negatywne w sprawach pomocy niezgodnej z prawem, Komisja podejmuje decyzję, że zainteresowane państwo członkowskie podejmie wszelkie konieczne środki w celu windykacji [odzyskania] pomocy od beneficjenta (»decyzja o windykacji [odzyskaniu]<«). Komisja nie wymaga windykacji [odzyskania] pomocy, jeżeli byłoby to sprzeczne z ogólną zasadą prawa Unii”.

- 7 Artykuł 20 wskazanego rozporządzenia, zatytułowany „Pomoc świadczona niezgodnie z przeznaczeniem”, stanowi:

„Bez uszczerbku dla art. 28 Komisja może w przypadkach pomocy świadczonej niezgodnie z przeznaczeniem wszcząć formalną procedurę dochodzenia [formalne postępowanie wyjaśniające] na podstawie art. 4 ust. 4. Artykuły 6–9, 11 i 12, art. 13 ust. 1 oraz art. 14–17 stosuje się odpowiednio”.

Dyrektywa 2014/59/UE

- 8 Artykuł 32 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/59/UE z dnia 15 maja 2014 r. ustanawiającej ramy na potrzeby prowadzenia działań naprawczych oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji w odniesieniu do instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych oraz zmieniającej dyrektywę Rady 82/891/EWG i dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/24/WE, 2002/47/WE, 2004/25/WE, 2005/56/WE, 2007/36/WE, 2011/35/UE, 2012/30/UE i 2013/36/EU oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1093/2010 i (UE) nr 648/2012 (Dz.U. 2014, L 173, s. 190), zatytułowany „Warunki uruchomienia procedury restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji”, stanowi w ust. 4:

„Na użytek ust. 1 lit. a) uznaje się, że instytucja jest na progu upadłości lub jest zagrożona upadłością, jeżeli zachodzi co najmniej jedna z następujących okoliczności:

[...]

- d) wymagane jest nadzwyczajne publiczne wsparcie finansowe, chyba że, w celu uniknięcia lub zaradzenia poważnym zakłóceniom w gospodarce w danym państwie członkowskim i utrzymania stabilności finansowej, nadzwyczajne publiczne wsparcie finansowe przyjmuje dowolną z poniższych form:

[...]

- (iii) zasilenia funduszy własnych lub nabycia instrumentów kapitałowych po cenach i na warunkach, które nie dają przewagi danej instytucji, jeżeli w chwili przyznania publicznego wsparcia nie zachodzą okoliczności, o których mowa w lit. a), b) lub c) niniejszego ustępu ani okoliczności, o których mowa w art. 59 ust. 3.

W każdym z przypadków, o których mowa w lit. d) ppkt (i), (ii) i (iii) akapitu pierwszego, gwarancja lub równoważne środki, o których mowa w tych podpunktach, są stosowane wyłącznie w odniesieniu do wypłacalnych instytucji i podlegają ostatecznemu zatwierdzeniu zgodnie z ramami [Unii Europejskiej] dotyczącymi pomocy państwa. Środki te mają charakter zapobiegawczy i tymczasowy oraz są proporcjonalne do celów zaradzenia konsekwencjom poważnych zakłóceń; nie są wykorzystywane do kompensowania strat, które instytucja poniosła lub może ponieść w bliskiej przyszłości.

Środki wsparcia, o których mowa w lit. d) ppkt (iii) akapitu pierwszego, są ograniczone do zasileń niezbędnych, aby zaradzić niedoborom kapitału określonym w testach warunków skrajnych na poziomie krajowym, unijnym i na poziomie jednolitego mechanizmu nadzorczego [(MSU)], ocenach jakości aktywów lub w podobnych działaniach przeprowadzonych przez Europejski Bank Centralny [(EBC)], [Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (EUNB)] lub organy krajowe, w odpowiednim przypadku potwierdzonych przez właściwy organ.

[...]”.

Rozporządzenie (UE) nr 806/2014

- 9 Artykuł 18 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 806/2014 z dnia 15 lipca 2014 r. ustanawiającego jednolite zasady i jednolitą procedurę restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji instytucji kredytowych i niektórych firm inwestycyjnych w ramach jednolitego mechanizmu restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji oraz jednolitego funduszu restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji oraz zmieniające rozporządzenie (UE) nr 1093/2010 (Dz.U. 2014, L 225, s. 1), zatytułowany „Procedura restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji”, stanowi w ust. 4:

„Do celów ust. 1 lit. a) uznaje się, że podmiot jest na progu upadłości lub jest zagrożony upadłością, jeśli zachodzi co najmniej jedna z następujących okoliczności:

[...]

- d) wymagane jest nadzwyczajne publiczne wsparcie finansowe, z wyjątkiem sytuacji, gdy w celu zaradzenia poważnym zakłóceniom w gospodarce państwa członkowskiego i utrzymania stabilności finansowej wspomniane nadzwyczajne publiczne wsparcie finansowe przyjmuje dowolną z następujących form:

[...]

- (iii) zastrzyku funduszy własnych lub nabycia instrumentów kapitałowych po cenach i na warunkach, które nie przyznają korzyści podmiotowi, jeżeli w momencie przyznania wsparcia publicznego nie występują okoliczności, o których mowa w lit. a), b) i c) niniejszego ustępu, ani okoliczności, o których mowa w art. 21 ust. 1.

W każdym z przypadków, o których mowa w akapicie pierwszym lit. d) ppkt (i), (ii) i (iii), gwarancja lub równoważne środki, o których mowa w tych przepisach, ograniczone są do podmiotów wypłacalnych i wymagają ostatecznego zatwierdzenia zgodnie z unijnymi ramami pomocy państwa. Środki te mają charakter zapobiegawczy i tymczasowy i są proporcjonalne do celów zaradzenia konsekwencjom poważnych zakłóceń; nie są one wykorzystywane do kompensowania strat, które podmiot poniósł lub może ponieść w najbliższej przyszłości.

Środki wsparcia, o których mowa w akapicie pierwszym lit. d) ppkt (iii), są ograniczone do zastrzyków niezbędnych, aby zaradzić niedoborom kapitału określonym w testach warunków skrajnych na poziomie krajowym, unijnym lub na poziomie jednolitego mechanizmu nadzorczego, w ocenach jakości aktywów lub w równoważnych działaniach przeprowadzonych przez EBC, EUNB lub organy krajowe, w stosownych przypadkach potwierdzonych przez właściwy organ.

[...]”.

Komunikat bankowy

- 10 Punkt 15 komunikatu Komisji w sprawie stosowania od dnia 1 sierpnia 2013 r. reguł pomocy państwa w odniesieniu do środków wsparcia na rzecz banków w kontekście kryzysu finansowego („komunikatu bankowego”) (Dz.U. 2013, C 216, s. 1, zwanego dalej „komunikatem bankowym”) ma następujące brzmienie:

„W komunikatach w sprawie kryzysu wyraźnie stwierdzono, że ogólne zasady kontroli pomocy państwa nie przestają obowiązywać nawet w czasie kryzysu. W szczególności, aby ograniczyć pokusę nadużyć oraz zakłócenia konkurencji pomiędzy bankami i państwami członkowskimi na jednolitym rynku, pomoc należy ograniczyć do niezbędnego minimum, a beneficjent pomocy powinien wnieść odpowiedni wkład własny w koszty restrukturyzacji. Wkład własny banku i właścicieli jego kapitału w restrukturyzację powinien być możliwie największy [...]. Wsparcie państwa powinno być udzielane na zasadach odzwierciedlających odpowiedni podział obciążenia pomiędzy podmiotami, które zainwestowały w bank”.

- 11 Część 3 komunikatu bankowego dotyczy środków w zakresie dokapitalizowania i aktywów o obniżonej jakości. Tytuł 3.1.2 tego komunikatu, „Podział obciążenia przez udziałowców i wierzycieli podporządkowanych”, zawiera pkt 40–46, które mają następujące brzmienie:

„40. Wsparcie publiczne może stwarzać pokusy nadużycia i naruszać dyscyplinę rynkową. Aby ograniczyć pokusę nadużycia, pomoc należy przyznawać wyłącznie na warunkach obejmujących odpowiedni podział obciążenia przez obecnych inwestorów.

41. Odpowiedni podział obciążenia zazwyczaj obejmuje, po pokryciu strat przez kapitał własny, wkład posiadaczy kapitału hybrydowego i właścicieli długów podporządkowanych. Posiadacze kapitału hybrydowego i właściciele długów podporządkowanych muszą w maksymalnym możliwym stopniu przyczynić się do ograniczenia niedoboru kapitału. Taki wkład może przyjąć formę albo przekształcenia w kapitał podstawowy Tier I [...], albo odpisu aktualizującego wartość głównych instrumentów. W każdym razie należy w granicach wyznaczonych przez prawo maksymalnie ograniczyć wpływy środków pieniężnych od beneficjenta do posiadaczy takich papierów wartościowych.

42. Komisja nie będzie wymagać wkładu od posiadaczy długu uprzywilejowanego (w szczególności ubezpieczonych depozytów, nieubezpieczonych depozytów, obligacji i wszelkich innych długów uprzywilejowanych) jako obowiązkowego elementu podziału obciążenia na mocy zasad pomocy państwa poprzez przekształcenie w kapitał albo odpis aktualizujący wartość instrumentów.

43. Jeżeli współczynnik kapitałowy banku, w odniesieniu do którego stwierdzono niedobór kapitału, jest wyższy od unijnego przepisowego minimum, to zazwyczaj bank powinien być w stanie samodzielnie odzyskać dobrą pozycję kapitałową, w szczególności dzięki środkom pozyskania kapitału, o których mowa w pkt 35. Jeżeli nie ma innej możliwości, w tym możliwości zastosowania innych działań nadzorczych, np. środków wczesnej interwencji lub innych działań naprawczych, w celu pokrycia niedoboru kapitału potwierdzonego przez właściwy organ nadzoru lub organ ds. restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji, to dług podporządkowany należy przekształcić w kapitał własny, co do zasady przed przyznaniem pomocy państwa.

44. Jeżeli bank nie spełnia już minimalnych przepisowych wymogów kapitałowych, dług podporządkowany należy przekształcić lub objąć odpisem aktualizującym wartość, co do zasady przed przyznaniem pomocy państwa. Pomoc państwa można przyznać dopiero po tym, gdy kapitał własny, kapitał hybrydowy i dług podporządkowany wniosą pełny wkład w pokrycie strat.
45. Od wymogów określonych w pkt 43 i 44 można zrobić wyjątek, jeżeli wdrożenie takich środków zagroziłoby stabilności finansowej lub przyniosło nieproporcjonalne rezultaty. Wyjątek może dotyczyć przypadków, w których przyznawana kwota pomocy jest niewielka w porównaniu do aktywów banku ważonych ryzykiem, a niedobór kapitału znacznie ograniczono, w szczególności dzięki środkom pozyskania kapitału, o których mowa w pkt 35. Nieproporcjonalnych rezultatów lub zagrożenia dla stabilności finansowej można też uniknąć poprzez zmianę kolejności środków mających na celu ograniczenie niedoboru kapitału.
46. W kontekście wdrożenia pkt 43 i 44 należy przestrzegać zasady »niepogarszania sytuacji wierzycieli« [...]. Wierzyciele podporządkowani nie powinni zatem otrzymać mniej, pod względem ekonomicznym, niż wartość, jaką osiągnąłby ich instrument, gdyby pomoc państwa nie została przyznana”.

Okoliczności powstania sporu i sporna decyzja

- 12 Okoliczności powstania sporu zostały przedstawione w pkt 1–14 zaskarżonego wyroku w następujący sposób:
 - „1 [...] Anthony Braesch, Trinity Investments [...], Bybrook Capital Master Fund [...], Bybrook Capital Hazelton Master Fund [...] i Bybrook Capital Badminton Fund [...], są, w przypadku pierwszego z nich, przedstawicielem właścicieli obligacji zwanych »Floating Rate Equity-Linked Subordinated Hybrid-FRESH« 2008 (zwanych dalej »obligacjami FRESH«) oraz w przypadku pozostałych z nich, właścicielami tych obligacji.
 - 2 W kwietniu 2008 r. Banca Monte dei Paschi di Siena (zwany dalej »BMPS«) dokonał podwyższenia kapitału o 950 mln EUR zarezerwowanego dla J.P. Morgan Securities Ltd (zwanej dalej »spółką JPM«), który subskrybował akcje BMPS, »akcje FRESH«. Jednocześnie w dniu 16 kwietnia 2008 r. spółka JPM zawarła z BMPS umowę użytkowania, zgodnie z którą spółka JPM zachowuje własność akcji bez ususfructus (nue-propriété), podczas gdy BMPS ma prawo użytkowania, oraz porozumienie w sprawie zamiany spółek (zwane dalej »umowami FRESH«). Spółka JPM otrzymała fundusze niezbędne do subskrypcji akcji FRESH od Bank of New-York Mellon (Luxembourg), zastąpionego przez Mitsubishi UFJ Investor Services & Banking (Luxembourg) SA (zwanego dalej »spółką MUFJ«), który w dniu 16 kwietnia 2008 r. wyemitował obligacje FRESH zgodnie z prawem luksemburskim na kwotę 1 mld EUR. Spółka JPM zawarła ze spółką MUFJ porozumienie o zamianie podlegające prawu luksemburskiemu, a spółka MUFJ zawarła z właścicielami obligacji FRESH umowę powierniczą również podlegającą prawu luksemburskiemu. Na podstawie tych odrębnych umów, zakwalifikowanych przez skarżących jako »instrumenty FRESH«, opłaty pobierane przez spółkę JPM od BMPS z tytułu umów FRESH są przekazywane spółce MUFJ, a następnie właścicielom obligacji FRESH w postaci kuponów.

- 3 W drodze decyzji z dnia 27 listopada 2013 r. Komisja [...] zatwierdziła pomoc na restrukturyzację przyznaną przez Republikę Włoską [...] BMPS, uwzględnivszy plan restrukturyzacji i zobowiązania. W czerwcu 2015 r. BMPS w całości zwrócił pomoc.
- 4 W dniu 29 lipca 2016 r. [EUNB] opublikował wyniki przeprowadzonego na skalę europejską w 2016 r. testu warunków skrajnych, który ujawnił deficyt w kapitale własnym BMPS w ramach scenariusza niekorzystnego.
- 5 W dniu 23 grudnia 2016 r. władze włoskie przyjęły decreto-legge n. 237 – Disposizioni urgenti per la tutela del risparmio nel settore creditizio (dekret z mocą ustawy nr 237 w sprawie przepisów doraźnych w zakresie ochrony oszczędności w sektorze kredytowym, GURI nr 299 z dnia 23 grudnia 2016 r.), przekształcony w ustawę i zmieniony przez legge di conversione (ustawę przekształcającą) z dnia 17 lutego 2017 r. (GURI nr 43 z dnia 21 lutego 2017 r.) [(zwany dalej »dekretem z mocą ustawy nr 237/2016«)], określający ramy prawne pomocy na utrzymanie płynności finansowej i przypadków prewencyjnego dokapitalizowania.
- 6 W następstwie oświadczenia [EBC] z dnia 23 grudnia 2016 r., zgodnie z którym BMPS był wypłacalny, decyzją z dnia 29 grudnia 2016 r. Komisja tymczasowo zatwierdziła indywidualną pomoc na utrzymanie płynności finansowej w wysokości 15 mld EUR na rzecz BMPS na podstawie zobowiązań zaproponowanych przez władze włoskie. Władze włoskie zobowiązały się do przedstawienia planu restrukturyzacji w terminie dwóch miesięcy od udzielenia gwarancji, chyba że pomoc zostanie zwrócona w tym terminie.
- 7 W dniu 30 grudnia 2016 r., jako że próba uzyskania przez BMPS nowego kapitału prywatnego nie powiodła się, złożył on wniosek o nadzwyczajne publiczne wsparcie finansowe w formie prewencyjnego dokapitalizowania na podstawie dekretu z mocą ustawy [nr 237/2016].
- 8 W dniu 28 czerwca 2017 r. władze włoskie zgłosiły Komisji pomoc w zakresie dokapitalizowania BMPS w kwocie 5,4 mld EUR, wraz z nowym planem restrukturyzacji [(zwanym dalej »planem restrukturyzacji«)] i nowymi zobowiązaniami.
- 9 W tym samym dniu EBC wysłał do Komisji pismo wskazujące, że BMPS jest wypłacalny w tym dniu.
- 10 W [spornej] decyzji, wydanej po zakończeniu wstępnego etapu postępowania wyjaśniającego, Komisja dokonała oceny dwóch środków pomocy. Środek pierwszy (zwany dalej »środkiem 1«) służy pomocy na utrzymanie płynności finansowej w wysokości 15 mld EUR w formie gwarancji państwa na spłatę zobowiązań uprzywilejowanych, o której to pomocy mowa w pkt 6 powyżej. Środek drugi (zwany dalej »środkiem 2«) służy pomocy w ramach dokapitalizowania zapobiegawczego BMPS w kwocie 5,4 mld EUR, o której to pomocy mowa w pkt 8 powyżej.
- 11 Uznawszy, że środki 1 i 2 stanowią pomoc państwa, Komisja wskazała, iż podstawą prawną oceny ich zgodności z rynkiem wewnętrznym jest art. 107 ust. 3 lit. b) TFUE dotyczący pomocy mającej na celu zaradzenie poważnym zaburzeniom w gospodarce państwa członkowskiego. Komisja uznała, że środki 1 i 2 są pomocą na restrukturyzację BMPS i zbadała ich zgodność z rynkiem wewnętrznym na podstawie planu restrukturyzacji w świetle sześciu komunikatów w sprawie globalnego kryzysu finansowego, w szczególności komunikatu [bankowego].

- 12 Co się tyczy zgodności środków pomocy z rynkiem wewnętrznym w świetle komunikatów w sprawie kryzysu [finansowego], po pierwsze, Komisja uznała, że plan restrukturyzacji nadaje się do przywrócenia długoterminowej rentowności BMPS. Po drugie, uznała ona, że podział obciążenia pomiędzy właścicieli akcji i podporządkowanych papierów wartościowych jest odpowiedni, ponieważ ogranicza koszty restrukturyzacji i kwotę pomocy do minimum, zgodnie z wymogami komunikatu dotyczącego sektora bankowego, i doszła do wniosku, że plan restrukturyzacji zawiera wystarczające środki podziału obciążenia. Po trzecie, uznała ona, że plan restrukturyzacji zawiera wystarczające gwarancje, aby ograniczyć nadmierne zakłócenia konkurencji. Wskazała ona również, że zapewniono odpowiedni nadzór nad wdrożeniem planu restrukturyzacji. Komisja doszła zatem do wniosku, że środki pomocy są proporcjonalne do celów zaradzenia skutkom poważnych zaburzeń we włoskiej gospodarce.
- 13 Komisja następnie zbadała zgodność środków pomocy z przepisami dyrektywy [2014/59]. Uznała ona, że warunki, na jakich przyznano środki pomocy (środki[...] 1 i 2), są zgodne ze zwolnieniem przewidzianym w art. 32 ust. 4 lit. d) dyrektywy 2014/59.
- 14 W sentencji [spornej] decyzji Komisja stwierdziła, po pierwsze, że środki 1 i 2 stanowią pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE, a po drugie, że środki te spełniają wymogi art. 107 ust. 3 lit. b) TFUE i że są zgodne z rynkiem wewnętrznym ze względu na stabilność finansową”.

Postępowanie przed Sądem i zaskarżony wyrok

- 13 Pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 5 marca 2018 r. Braesch i in. wnieśli, na podstawie art. 263 TFUE, skargę o stwierdzenie nieważności spornej decyzji lub, tytułem żądania ewentualnego, o stwierdzenie nieważności tej decyzji w zakresie, w jakim dotyczy ona postępowania z instrumentami FRESH.
- 14 Na poparcie tej skargi Braesch i in. podnieśli pięć zarzutów, dotyczących, po pierwsze, naruszenia art. 18 i 21 rozporządzenia nr 806/2014 oraz obowiązku uzasadnienia w zakresie, w jakim Komisja zatwierdziła w sposób niezgodny z prawem środki podziału obciążenia, po drugie, naruszenia komunikatu bankowego, zasad ochrony uzasadnionych oczekiwań i równego traktowania, a także obowiązku uzasadnienia, w zakresie, w jakim Komisja zażądała anulowania umów FRESH, po trzecie, naruszenia zasady równego traktowania wyrażonej w szczególności w art. 20 i 21 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „kartą”), ponieważ w spornej decyzji zaakceptowano środki podziału obciążenia, które są dyskryminujące względem właścicieli obligacji FRESH, po czwarte, naruszenia praw własności owych właścicieli obligacji, zagwarantowanych w szczególności w art. 17 karty, ponieważ Komisja zaakceptowała stosowanie środków podziału obciążenia do instrumentów FRESH, i po piąte, naruszenia art. 108 ust. 2 i 3 TFUE, art. 4 ust. 3 i 4 rozporządzenia 2015/1589, a także ich uprawnień procesowych, ponieważ Komisja nie wszczęła formalnego postępowania wyjaśniającego, mimo że istniały poważne wątpliwości co do zgodności z prawem Unii zatwierdzonych w spornej decyzji środków podziału obciążenia.
- 15 Odrębnym pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 16 maja 2018 r. Komisja podniosła zarzut niedopuszczalności na podstawie art. 130 § 1 i 7 regulaminu postępowania przed Sądem, w ramach którego utrzymuje, że skarga wniesiona przez Braescha i in. jest niedopuszczalna, ponieważ nie mają oni ani interesu prawnego, ani legitymacji procesowej w rozumieniu art. 263 akapit czwarty TFUE. Skarżący przedłożyli swoje uwagi w przedmiocie tego zarzutu w dniu 10 lipca 2018 r.

- 16 Na rozprawie w dniu 9 lipca 2020 r. wysłuchano wystąpień stron oraz ich odpowiedzi na pytania Sądu zadane na piśmie oraz ustnie.
- 17 W zaskarżonym wyroku Sąd oddalił podniesiony przez Komisję zarzut niedopuszczalności. Stwierdziwszy w pkt 35–41 tego wyroku, że Braesch i in. mają status „zainteresowanych stron” w rozumieniu art. 108 ust. 2 TFUE i art. 1 lit. h) rozporządzenia 2015/1589, Sąd uznał, po pierwsze, w pkt 43–55 wskazanego wyroku, że mają oni interes prawny, ponieważ wykazali w sposób wymagany prawem, że ewentualne stwierdzenie nieważności zaskarżonej decyzji może przynieść im korzyść, a po drugie, w pkt 56–64 tego wyroku, że mają oni legitymację procesową w rozumieniu art. 263 akapit czwarty TFUE, ponieważ zatwierdzenie w tej decyzji środków pomocy w odniesieniu do planu restrukturyzacji dotyczy ich bezpośrednio i indywidualnie jako „zainteresowanych stron”.

Żądania stron przed Trybunałem

- 18 W odwołaniu Komisja wnosi do Trybunału o:
- uchylenie zaskarżonego wyroku;
 - wydanie rozstrzygnięcia w przedmiocie skargi w pierwszej instancji i odrzucenie jej jako niedopuszczalnej, a także
 - obciążenie Braescha i in. kosztami postępowania.
- 19 Braesch i in. wnoszą do Trybunału o:
- oddalenie odwołania oraz
 - obciążenie Komisji kosztami postępowania.

W przedmiocie odwołania

- 20 Na poparcie odwołania Komisja podnosi jeden zarzut, dotyczący dokonanej przez Sąd w pkt 35–41 i 58 zaskarżonego wyroku błędnej wykładni art. 108 ust. 2 TFUE i art. 1 lit. h) rozporządzenia 2015/1589 w zakresie, w jakim Braesch i in. zostali uznani za „zainteresowane strony” w rozumieniu tych przepisów.

Argumenty stron

- 21 Komisja podnosi, że o ile pojęcie „zainteresowanej strony” zdefiniowane w art. 1 lit. h) rozporządzenia 2015/1589, które jest synonimem pojęcia „zainteresowanej strony” w rozumieniu art. 108 ust. 2 TFUE, obejmuje wprawdzie nieokreśloną grupę adresatów, o tyle – aby nie pozbawić sensu wymogu, zgodnie z którym dana osoba musi być „zainteresowaną stroną” w rozumieniu tego art. 1 lit. h), by można było uznać, że decyzja wydana na podstawie art. 4 ust. 3 tego rozporządzenia dotyczy jej bezpośrednio i indywidualnie – może ono obejmować jedynie osoby, które wykazały, iż dana pomoc państwa może wyrzucić konkretny wpływ na ich sytuację związaną z konkurencją.

- 22 Przede wszystkim z orzecznictwa Trybunału w tej dziedzinie wynika, że za zainteresowaną stronę uznawał on jedynie osoby, które wykazały tego rodzaju wpływ, nawet jeśli osoby te nie były bezpośrednimi konkurentami beneficjenta pomocy. I tak w wyrokach z dnia 9 lipca 2009 r., 3F/Komisja (C-319/07 P, EU:C:2009:435, pkt 33), a także z dnia 24 maja 2011 r., Komisja/Kronoply i Kronotex (C-83/09 P, EU:C:2011:341, pkt 63), odpowiednio związek zawodowy pracowników i nabywcy surowca, który był także nabywany przez beneficjenta pomocy, zostali uznani za strony zainteresowane z uwagi na potencjalny wpływ spornej pomocy na ich pozycję konkurencyjną na rynku.
- 23 Wykładnia ta znajduje także potwierdzenie w art. 1 lit. h) rozporządzenia 2015/1589. Cechą wspólną zainteresowanych stron wymienionych tytułem przykładu w tym przepisie jest bowiem to, że pomoc może mieć wpływ, w zależności od przypadku korzystny lub niekorzystny, na ich sytuację w związku z konkurencją.
- 24 Wreszcie, z ogólnej systematyki i celów kontroli pomocy państwa wynika, że Komisja jest zaangażowana w tę kontrolę wyłącznie jako organ ochrony konkurencji i że w związku z tym przy wykonywaniu tej kompetencji instytucja ta nie jest zobowiązana do narzucania państwom członkowskim, jak podkreślił Trybunał w wyroku z dnia 22 września 2020 r., Austria/Komisja (C-594/18 P, EU:C:2020:742), polityk niezwiązanych z konkurencją. I tak w wyroku z dnia 6 listopada 2018 r., Scuola Elementare Maria Montessori/Komisja, Komisja/Scuola Elementare Maria Montessori i Komisja/Ferracci (od C-622/16 P do C-624/16 P, EU:C:2018:873, pkt 43, 46, 47), Trybunał, stwierdziwszy, że celem przepisów Unii w dziedzinie pomocy państwa jest ochrona konkurencji, orzekł, że aby decyzja w tej dziedzinie dotyczyła skarżących bezpośrednio, muszą oni udowodnić, że decyzja ta może postawić ich w niekorzystnej sytuacji konkurencyjnej.
- 25 Wynika z tego, że pojęcie „zainteresowanych stron”, które zostało zresztą zdefiniowane w art. 1 lit. h) rozporządzenia 2015/1589 jako odnoszące się do każdej osoby, „na któr[ej] interesy może mieć wpływ przyznanie pomocy”, nie może obejmować osób, które mogą podnieść zarzuty niezwiązane z rozpatrywaną pomocą państwa, lecz dotyczące innych aspektów ogólnego środka państwowego wprowadzającego w życie tę pomoc, względnie innych środków państwowych towarzyszących pomocy państwa.
- 26 Wiele osób może bowiem kwestionować środek państwowy wprowadzający w życie pomoc lub jej towarzyszący, wyrażając jedynie zastrzeżenia, nie tylko pozostające bez związku z konkurencją, ale również niezależne od danej pomocy. Natomiast dla konkurentów beneficjenta pomocy państwa przyznanie mu takiej pomocy stanowi źródło ich obaw. Aby daną osobę można było uznać za „zainteresowaną stronę”, powinna ona zatem wyrazić obawy związane w pewien sposób z konkurencją sensu largo, nawet jeśli osoba ta nie jest konkurentem beneficjenta pomocy.
- 27 Wynika z tego, że w zaskarżonym wyroku Sąd błędnie zinterpretował i zastosował pojęcie „zainteresowanej strony”, opierając się na otwartej definicji tego pojęcia obejmującej każdego, kto jest w stanie wykazać jakikolwiek potencjalny wpływ wywierany przez pomoc, względnie przez inne środki państwowe towarzyszące tej pomocy. Sąd oparł się nawet na skutkach pośrednich i czysto gospodarczych, które nie mają żadnego związku z konkurencją.
- 28 Tak więc Sąd błędnie uznał w pkt 37 i 41 zaskarżonego wyroku, że sporna decyzja może mieć konkretny wpływ na sytuację Braescha i in. ze względu na to, że plan restrukturyzacji BMPS przewidywał możliwość anulowania umów FRESH oraz że ze względu na współzależności

między szeregiem stosunków umownych leżących u podstaw instrumentów FRESH wynikająca z tego długoterminowa strata gospodarcza, z uwagi na straty w wypłacie kuponów związanych z obligacjami FRESH, jest istotna.

- 29 Anulowanie umów FRESH byłoby bowiem konsekwencją nie pomocy państwa przyznanej BMPS, lecz odrębnej decyzji władz włoskich zobowiązującej akcjonariuszy i wierzycieli podporządkowanych BMPS do podziału obciążenia, co zostało uwzględnione w planie restrukturyzacji BMPS. Nawet gdyby władze włoskie postanowiły przeprowadzić restrukturyzację BMPS bez pomocy państwa, mogłyby one zarządzić zastosowanie środków podziału obciążenia, w tym anulowanie umów FRESH, w celu zmniejszenia deficytu w kapitale własnym BMPS. Środki te są zatem niezależne od pomocy państwa, którą władze włoskie postanowiły przyznać BMPS. Ponadto anulowanymi umowami FRESH są umowa użytkowania i porozumienie w sprawie zamiany spółek zawarte między JPM i BMPS, wymienione w pkt 2 zaskarżonego wyroku, podczas gdy właściciele obligacji FRESH nie byli stronami tych umów.
- 30 W efekcie jakiegokolwiek wpływ środków podziału obciążenia na sytuację Braescha i in. ma charakter czysto gospodarczy i pośredni, a jest on wywierany za pośrednictwem różnych powiązań umownych leżących u podstaw instrumentów FRESH.
- 31 Wynika z tego, że rozumowanie przedstawione w pkt 40 zaskarżonego wyroku jest obarczone co najmniej czterema naruszeniami prawa.
- 32 Po pierwsze, Sąd niesłusznie twierdzi, że bez znaczenia jest fakt, iż Braesch i in. nie kwestionują zgodności rozpatrywanych środków pomocy z rynkiem wewnętrznym, podczas gdy okoliczność ta wyraźnie potwierdza, że nie kwestionują oni pomocy państwa przyznanej BMPS jako takiej, lecz środki podziału obciążenia wynikające z niezależnej decyzji podjętej przez władze włoskie, co dowodzi, że wspomniana pomoc nie mogła mieć wpływu na ich sytuację w związku z konkurencją.
- 33 Po drugie, o ile Sąd słusznie stwierdził, że zobowiązania władz włoskich dotyczące planu restrukturyzacji i podziału obciążeń stanowią „integralną część” zgłoszonych środków pomocy, o tyle stwierdzenie to nie ma znaczenia dla ustalenia legitymacji procesowej. Prawdą jest, że – jak wynika z wyroku z dnia 15 października 2015 r., *Iglesias Gutiérrez i Rion Bea* (C-352/14 i C-353/14, EU:C:2015:691, pkt 28) – zgoda udzielona przez Komisję opiera się na wszystkich założeniach faktycznych przedstawionych przez zainteresowane państwo członkowskie, czy to w zgłoszeniu, czy w zobowiązaniach, w związku z czym jeśli to państwo członkowskie odstąpiłoby od tych założeń faktycznych, wdrażałoby ono środek obiektywnie odmienny od środka zatwierdzonego przez Komisję, który nie jest już objęty tym zezwoleniem. Niemniej jednak, chociaż Komisja kontroluje pomoc państwa jako organ ochrony konkurencji, to jednak nie wynika z tego, że każdego, kto ma jakiegokolwiek obawy w przedmiocie jednej z tych hipotez faktycznych, należy uznać za „zainteresowaną stronę” w rozumieniu art. 1 lit. h) rozporządzenia 2015/1589.
- 34 Po trzecie, Sąd błędnie stwierdził, że zgłoszone środki pomocy i przedstawione przez władze włoskie zobowiązania będące przedmiotem oceny Komisji „mają nierozzerwalny charakter, ponieważ zobowiązania te są warunkiem uznania środków pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym”. Stwierdzenie to stoi w sprzeczności z pkt 99 i 100 wyroku z dnia 19 lipca 2016 r., *Kotnik i in.* (C-526/14, EU:C:2016:570), z których wynika, że zgodność środka pomocy państwa z pkt 40–46 komunikatu bankowego stanowi warunek wystarczający do stwierdzenia przez

Komisję jego zgodności z rynkiem wewnętrznym, ale nie warunek bezwzględnie konieczny do tego celu. Republika Włoska nie musiała zatem zobowiązywać się do przyjęcia środków podziału obciążenia przewidzianych w tym komunikacie.

- 35 Po czwarte, Sąd błędnie orzekł, że ze względu na to, że w spornej decyzji zatwierdzono wdrożenie środków pomocy „i uznano jednocześnie te zobowiązania za wiążące”, wszystkie te elementy nieuchronnie mają wpływ na sytuację skarżących, gdyż mogą oni bronić swych interesów jedynie poprzez żądanie stwierdzenia nieważności tej decyzji w całości. Rzeczona decyzja ta nie spowodowała wcale, że zobowiązania władz włoskich stały się wiążące. Została ona przyjęta na mocy art. 4 ust. 3 rozporządzenia 2015/1589, na podstawie dobrowolnie podjętych przez te władze zobowiązań, w tym środków podziału obciążenia. Ponieważ sporna decyzja nie jest „decyzją warunkową” w rozumieniu art. 9 ust. 4 tego rozporządzenia, nie nałożyła ona ani zresztą nie mogła nałożyć warunków na to państwo członkowskie lub osoby trzecie.
- 36 Braesch i in. utrzymują, że Komisja nie wykazała, iż dokonana przez Sąd wykładnia art. 1 lit. h) rozporządzenia 2015/1589 narusza prawo.
- 37 Przede wszystkim twierdzenie, zgodnie z którym kwalifikacja jako „zainteresowanej strony” w orzecznictwie Trybunału wymaga niekorzystnego wpływu pomocy na daną osobę w związku z konkurencją, jest bezzasadne. W szczególności w wyrokach z dnia 9 lipca 2009 r., 3F/Komisja (C-319/07 P, EU:C:2009:435), i z dnia 24 maja 2011 r., Komisja/Kronoply i Kronotex (C-83/09 P, EU:C:2011:341), Trybunał uznał, że skarżące były zainteresowanymi stronami, ze względu na wystąpienie niekorzystnego wpływu pomocy na ich sytuację. W przyjętym przez Trybunał uzasadnieniu nie wspomniano w żaden sposób, że ów wpływ powinien dotyczyć ich pozycji konkurencyjnej na rynku.
- 38 Następnie argument, zgodnie z którym art. 1 lit. h) rozporządzenia 2015/1589 ogranicza pojęcie „zainteresowanych stron” do podmiotów konkurujących z beneficjentem pomocy, jest również bezzasadny. Po pierwsze, przepis ten wyraźnie zezwala na to, aby przedsiębiorstwo, które nie jest w stosunku konkurencji z beneficjentem pomocy, zostało uznane za zainteresowaną stronę, jeżeli jego interesy mogłyby zostać naruszone przez przyznanie pomocy. Po drugie, zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału, potwierdzonym w szczególności w wyroku z dnia 13 czerwca 2019 r., Copebi (C-505/18, EU:C:2019:500, pkt 34), zawarty w nim wykaz kategorii jest jedynie przykładowy, a pojęcie „zainteresowanej strony” wykracza poza beneficjenta pomocy lub jego konkurentów, ponieważ obejmuje ono nieokreśloną grupę adresatów, do której zaliczają się wszystkie osoby, których interesy zostały naruszone przez przyznanie pomocy.
- 39 Wreszcie, jeśli chodzi o ogólną systematykę i cele kontroli pomocy państwa, wyrok z dnia 6 listopada 2018 r., Scuola Elementare Maria Montessori/Komisja, Komisja/Scuola Elementare Maria Montessori i Komisja/Ferracci (od C-622/16 P do C-624/16 P, EU:C:2018:873, pkt 43, 46, 47), jest pozbawiony znaczenia, ponieważ odnosi się on do przesłanki, zgodnie z którą dany akt powinien bezpośrednio dotyczyć podmiotu wnoszącego skargę w rozumieniu art. 263 akapit czwarty TFUE, a nie do pojęcia „zainteresowanej strony” w rozumieniu art. 1 lit. h) rozporządzenia 2015/1589. Wyrok z dnia 22 września 2020 r., Austria/Komisja (C-594/18 P, EU:C:2020:742), również nie ma w tym kontekście znaczenia, ponieważ nie została w nim poruszona kwestia wykładni pojęcia „zainteresowanej strony”. W każdym razie wyrok ten potwierdza, że Komisja dysponuje uprawnieniami pozwalającymi jej na zbadanie nie tylko wpływu środka w związku z konkurencją, ale również zgodności z prawem tego środka w całości,

i że może ona uwzględnić różne aspekty niemające żadnego związku z konkurencją. Tak więc w spornej decyzji Komisja dokonała oceny zgodności rozpatrywanych środków z dyrektywą 2014/59.

- 40 Jeśli chodzi o argumenty, zgodnie z którymi sporna decyzja dotyczy Braescha i in. jedynie z gospodarczego punktu widzenia, a osoby te powołują się jedynie na obawy niemające związku z konkurencją, to są one ich zdaniem błędne. Przyznanie przedmiotowej pomocy ma bowiem szczególny wpływ na ich sytuację prawną, ponieważ decyzja ta czyni anulowanie ich instrumentów FRESH wiążącym dla Republiki Włoskiej i BMPS. Co więcej, Braesch i in. są konkretnymi adresatami środków podziału obciążenia, które są częścią zobowiązań i stanowią, jak wynika z motywów 101–110 spornej decyzji, warunek zgodności pomocy z rynkiem wewnętrznym w myśl komunikatu bankowego.
- 41 Sąd nie naruszył zatem prawa, uznając z powodów wskazanych w pkt 40 zaskarżonego wyroku, że Braescha i in. można uznać za „zainteresowane strony” w rozumieniu art. 1 lit. h) rozporządzenia 2015/1589 i art. 108 ust. 2 TFUE ze względu na to, że rozpatrywane środki pomocy państwa, które zostały zgłoszone i uznane za zgodne z rynkiem wewnętrznym w spornej decyzji, mogą mieć konkretny wpływ na ich sytuację.
- 42 Anulowanie instrumentów FRESH nie wynika bowiem z przyjęcia przez władze włoskie dekretu z mocą ustawy nr 237/2016. Wskazany dekret, w którym wymieniono konkretnie instrumenty kapitałowe BMPS podlegające podziałowi obciążenia, nie zawiera żadnego odniesienia do instrumentów FRESH. Wiadomość elektroniczna wysłana przez BMPS do Braescha i in. w dniu 19 września 2017 r. świadczy zresztą o tym, że Komisja zażądała zastosowania środków przyjętych przez władze włoskie do umów FRESH, co dowodzi, że na mocy prawa włoskiego środki te nie miały zastosowania do owych umów i że nie zostałyby do nich zastosowane bez interwencji tej instytucji, która sama uznała, iż rzeczony środek należy stosować na podstawie planu restrukturyzacji, który stał się wiążący na mocy spornej decyzji.
- 43 Nie ma w tym względzie znaczenia okoliczność, że gdyby władze włoskie postanowiły dokonać restrukturyzacji BMPS bez pomocy państwa, i tak mogłyby nałożyć środki podziału obciążenia, w tym nakazać anulowanie umów FRESH, w celu zmniejszenia deficytu w kapitale własnym BMPS. Nie zmienia to bowiem faktu, że w rzeczywistości BMPS został zrestrukturyzowany z wykorzystaniem pomocy państwa i że dekrety ustalające środki podziału obciążenia przyjęto na podstawie komunikatu bankowego, co potwierdza nierozzerwalny związek między pomocą a środkami podziału obciążenia.
- 44 Komisja nie wyjaśnia powodu, dla którego sformułowany przez Sąd w pkt 40 zaskarżonego wyroku wniosek, że rozpatrywane środki pomocy, które zostały zgłoszone i uznane za zgodne z rynkiem wewnętrznym w spornej decyzji, mogą mieć konkretny wpływ na sytuację Braescha i in., miałby być niewłaściwy w świetle elementów uzasadnienia przedstawionych przez Sąd w tym wyroku.
- 45 Po pierwsze, okoliczność, że Braesch i in. nie kwestionują zgodności rozpatrywanych środków pomocy z rynkiem wewnętrznym, nie świadczy o tym, że środki te nie mogły mieć wpływu na ich sytuację w związku z konkurencją, lecz odzwierciedla jedynie orzecznictwo Trybunału, przypomniane w szczególności w wyroku z dnia 24 maja 2011 r., Komisja/Kronoply i Kronotex (C-83/09 P, EU:C:2011:341, pkt 59), zgodnie z którym dane osoby uzyskują status

zainteresowanych stron ze względu na naruszenie ich uprawnień procesowych, przy czym nie jest wymagane, by powołały się one również na kwestie dotyczące zgodności pomocy z rynkiem wewnętrznym.

- 46 Po drugie, z żadnego fragmentu zaskarżonego wyroku nie wynika, że każdą osobę mającą jakiegokolwiek obawy co do któregoś z założeń faktycznych przedstawionych w zgłoszeniu lub w zobowiązaniach należy uznać za zainteresowaną stronę. W pkt 41 tego wyroku Sąd wskazał, że to okoliczność, iż rozpatrywane środki pomocy, takie jak zgłoszone i uznane za zgodne z rynkiem wewnętrznym w spornej decyzji, mogą mieć konkretny wpływ na sytuację Braescha i in., uzasadnia zakwalifikowanie ich jako „zainteresowanych stron”.
- 47 Po trzecie, nie jest prawdą, że władze włoskie nie musiały do zobowiązywać się do przyjęcia środków podziału obciążenia przewidzianych w komunikacie bankowym i że w związku z tym Sąd niesłusznie uznał, iż zobowiązania te są warunkiem uznania zgodności pomocy przyznanej BMPS z rynkiem wewnętrznym. Sama Komisja uznaje bowiem wiążący charakter tych środków, wskazując, że jeśli państwo członkowskie odstąpi od założeń faktycznych przedstawionych tej instytucji, to wdroży ono środek faktycznie odmienny od tego zaakceptowanego i nieobjęty zezwoleniem tej instytucji. Trybunał nie orzekł inaczej w pkt 100 wyroku z dnia 19 lipca 2016 r., Kotnik i in. (C-526/14, EU:C:2016:570), gdzie stwierdził, że dane państwo członkowskie, choć nie jest zobowiązane do nałożenia środków podziału obciążenia na podstawie komunikatu bankowego, to jednak jest ono zobowiązane do ich nałożenia po to, aby pomoc można było uznać za zgodną z rynkiem wewnętrznym. W każdym wypadku w niniejszej sprawie tego rodzaju środki, stanowiące część zobowiązań podjętych przez władze włoskie, były wstępnym warunkiem zgodności pomocy z rynkiem wewnętrznym, jak wynika z motywów 101–110 samej spornej decyzji.
- 48 Po czwarte, argument, zgodnie z którym Komisja nie jest w stanie przekształcić zobowiązań zaproponowanych przez państwa członkowskie i beneficjentów w warunki zatwierdzania pomocy, został już oddalony przez Trybunał w wyroku z dnia 3 kwietnia 2014 r., Komisja/Niderlandy i ING Groep (C-224/12 P, EU:C:2014:213, pkt 80, 81), w którym orzekł on, że zobowiązania podjęte przez państwa członkowskie mogą co do zasady zostać narzucone przez Komisję jako warunek, który należy spełnić, aby pomoc można było uznać za zgodną z rynkiem wewnętrznym.

Ocena Trybunału

- 49 W rozpatrywanym odwołaniu Komisja twierdzi zasadniczo, że Sąd naruszył prawo, orzekając w pkt 35–41 i 58 zaskarżonego wyroku, że Braesch i in. mają legitymację procesową do domagania się w drodze skargi wniesionej na podstawie art. 263 TFUE stwierdzenia nieważności spornej decyzji, w której instytucja ta uznała, że przedmiotowa pomoc zgłoszona przez Republikę Włoską na podstawie art. 108 ust. 3 TFUE stanowi „pomoc państwa” w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE, która jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 lit. b) TFUE.
- 50 Ponieważ adresatem tej decyzji było wskazane państwo członkowskie, a nie Braesch i in., należy przypomnieć, że art. 263 akapit czwarty TFUE określa dwie sytuacje, w których uznaje się istnienie po stronie osoby fizycznej lub prawnej legitymacji procesowej do wniesienia skargi na akt Unii, którego nie jest ona adresatem. Po pierwsze, skargę taką można wnieść pod warunkiem, że akt dotyczy tej osoby bezpośrednio i indywidualnie. Po drugie, taka osoba może wnieść skargę na

akt regulacyjny niewymagający środków wykonawczych, jeżeli dotyczy on jej bezpośrednio (wyrok z dnia 30 czerwca 2022 r., *Danske Slagtermestre/Komisja*, C-99/21 P, EU:C:2022:510, pkt 41 i przytoczone tam orzecznictwo).

- 51 Co się tyczy kwestii, czy sporna decyzja dotyczy Braescha i in. bezpośrednio i indywidualnie w rozumieniu tego postanowienia, które jako jedyne zostało zbadane przez Sąd w zaskarżonym wyroku, z utrwalonego orzecznictwa Trybunału wynika, że podmioty inne niż adresaci decyzji mogą utrzymywać, że decyzja ta dotyczy ich indywidualnie tylko wtedy, gdy ma ona wpływ na ich sytuację ze względu na szczególne dla nich cechy charakterystyczne lub na sytuację faktyczną, która odróżnia ich od wszelkich innych osób i w związku z tym indywidualizuje w sposób podobny jak adresata decyzji (zob. w szczególności wyroki: z dnia 15 lipca 1963 r., *Plaumann/Komisja*, 25/62, EU:C:1963:17, s. 223; z dnia 15 lipca 2021 r., *Deutsche Lufthansa/Komisja*, C-453/19 P, EU:C:2021:608, pkt 33).
- 52 Z uwagi na to, że skarga w pierwszej instancji dotyczyła decyzji przyjętej przez Komisję w dziedzinie pomocy państwa, należy również przypomnieć, iż w ramach postępowania kontrolnego w sprawie pomocy państwa przewidzianego w art. 108 TFUE należy odróżnić, po pierwsze, wstępną fazę badania pomocy ustanowioną w ust. 3 tego artykułu, zmierzającą jedynie do umożliwienia Komisji sformułowania wstępnej opinii w sprawie częściowej lub całkowitej zgodności danej pomocy z rynkiem wewnętrznym, i po drugie, fazę badania, o której mowa w ust. 2 tego artykułu. Tylko w ramach tej drugiej fazy, która ma umożliwić Komisji uzyskanie kompletnych informacji o całości danych w sprawie, traktat nakłada na tę instytucję obowiązek wezwania zainteresowanych stron do przedstawienia uwag (zob. w szczególności wyroki: z dnia 17 września 2015 r., *Mory i in./Komisja*, C-33/14 P, EU:C:2015:609, pkt 94; z dnia 15 lipca 2021 r., *Deutsche Lufthansa/Komisja*, C-453/19 P, EU:C:2021:608, pkt 35).
- 53 Z powyższego wynika, że – jak przypomniał Sąd w pkt 59 zaskarżonego wyroku – w sytuacji gdy bez wszczynania formalnego postępowania wyjaśniającego przewidzianego w art. 108 ust. 2 TFUE Komisja stwierdzi w drodze decyzji wydanej na podstawie ust. 3 tego postanowienia, iż pomoc jest zgodna z rynkiem wewnętrznym, podmioty tych gwarancji proceduralnych mogą uzyskać ich poszanowanie tylko wtedy, gdy mają możliwość zakwestionowania tej decyzji przed sądem Unii. Z tych powodów skarga o stwierdzenie nieważności takiej decyzji, wniesiona przez zainteresowaną stronę w rozumieniu art. 108 ust. 2 TFUE, jest dopuszczalna w sytuacji, gdy skarżący dąży poprzez jej wniesienie do ochrony swych uprawnień procesowych, które wywodzi z tego postanowienia (zob. w szczególności wyroki: z dnia 19 maja 1993 r., *Cook/Komisja*, C-198/91, EU:C:1993:197, pkt 23–26; z dnia 15 czerwca 1993 r., *Matra/Komisja*, C-225/91, EU:C:1993:239, pkt 17–19; z dnia 15 lipca 2021 r., *Deutsche Lufthansa/Komisja*, C-453/19 P, EU:C:2021:608, pkt 36).
- 54 Jeżeli natomiast skarżący kwestionuje zasadność wydanej na podstawie art. 108 ust. 3 TFUE lub w wyniku formalnego postępowania wyjaśniającego decyzji w sprawie oceny pomocy, sam fakt, że skarżący może być traktowany jako „zainteresowana strona” w rozumieniu ust. 2 tego artykułu, nie wystarcza do uznania dopuszczalności skargi. Skarżący ten musi zatem wykazać, że posiada status szczególny w rozumieniu orzecznictwa przypomnianego w pkt 51 niniejszego wyroku. Jest tak w szczególności w przypadku, gdy pomoc będąca przedmiotem danej decyzji wpływa w sposób istotny na pozycję skarżącego na rynku (zob. w szczególności wyroki: z dnia 17 września 2015 r., *Mory i in./Komisja*, C-33/14 P, EU:C:2015:609, pkt 95; z dnia 15 lipca 2021 r., *Deutsche Lufthansa/Komisja*, C-453/19 P, EU:C:2021:608, pkt 37).

- 55 W niniejszej sprawie bezsporne jest to, że sporna decyzja została wydana po zakończeniu wstępnego etapu badania przewidzianego w art. 108 ust. 3 TFUE, to jest w sytuacji, o której mowa w art. 4 ust. 3 rozporządzenia 2015/1589, a zatem bez wszczynania formalnego postępowania wyjaśniającego przewidzianego w art. 108 ust. 2 TFUE, do której to sytuacji odnosi się art. 4 ust. 4 tego rozporządzenia. Tymczasem, jak wskazał Sąd w pkt 32 i 60 zaskarżonego wyroku, nie ulega też wątpliwości, że w zarzucie piątym, podniesionym przed Sądem w celu doprowadzenia do stwierdzenia nieważności tej decyzji, Braesch i in. powołali się na naruszenie uprawnień procesowych, które wywodzą z art. 108 ust. 2 TFUE i art. 6 ust. 1 wspomnianego rozporządzenia.
- 56 W tych okolicznościach w celu ustalenia, czy sporna decyzja dotyczy Braescha i in. bezpośrednio i indywidualnie w rozumieniu art. 263 akapit czwarty TFUE, Sąd słusznie zbadał, czy mają oni status „zainteresowanej strony” w rozumieniu art. 108 ust. 2 TFUE. Jak bowiem wynika z orzecznictwa przypomnianego w pkt 53 niniejszego wyroku, skarżący posiadający ten status spełnia te kryteria, a zatem jest on uprawniony do wniesienia skargi o stwierdzenie nieważności takiej decyzji w celu ochrony swoich uprawnień procesowych.
- 57 Należy jednak stwierdzić, że Sąd naruszył prawo w pkt 37, 40, 41 i 58 zaskarżonego wyroku, orzekając, że Braesch i in. posiadają ten status w niniejszej sprawie.
- 58 W tym względzie należy przypomnieć, że definicja pojęcia „zainteresowanej strony”, która wynika z orzecznictwa Trybunału, została skodyfikowana przez prawodawcę Unii w art. 1 lit. h) rozporządzenia Rady (WE) nr 659/1999 z dnia 22 marca 1999 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. [108 TFUE] (Dz.U. 1999, L 83, s. 1), zastąpionym przez art. 1 lit. h) rozporządzenia 2015/1589. Ten ostatni przepis definiuje analogiczne pojęcie „zainteresowanej strony” jako oznaczające „którekolwiek państwo członkowskie oraz jakiegokolwiek osoby, przedsiębiorstwa lub związki przedsiębiorstw, na których interesy może mieć wpływ przyznanie pomocy, w szczególności beneficjentów pomocy, konkurujące ze sobą przedsiębiorstwa lub stowarzyszenia handlowe [zawodowe]” (zob. podobnie wyrok z dnia 2 września 2021 r., *Ja zum Nürburgring/Komisja*, C-647/19 P, EU:C:2021:666, pkt 56 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 59 O ile pojęcie „zainteresowanej strony” zdefiniowane w tym ostatnim przepisie obejmuje zatem w szczególności przedsiębiorstwa konkurujące z beneficjentem pomocy (zob. podobnie wyroki: z dnia 3 września 2020 r., *Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland i in./Komisja*, C-817/18 P, EU:C:2020:637, pkt 50; z dnia 15 lipca 2021 r., *Deutsche Lufthansa/Komisja*, C-453/19 P, EU:C:2021:608, pkt 36), o tyle jednak, jak słusznie zauważył Sąd w pkt 35 zaskarżonego wyroku, odnosi się ono do nieokreślonego zbioru adresatów (zob. podobnie wyroki: z dnia 24 maja 2011 r., *Komisja/Kronoply i Kronotex*, C-83/09 P, EU:C:2011:341, pkt 63; z dnia 7 kwietnia 2022 r., *Solar Ileias Bompaina/Komisja*, C-429/20 P, EU:C:2022:282, pkt 34).
- 60 Z orzecznictwa Trybunału wynika zatem, że przedsiębiorstwo, które nie jest bezpośrednim konkurentem beneficjenta pomocy, można uznać za „stronę zainteresowaną” w rozumieniu art. 1 lit. h) rozporządzenia 2015/1589, jeżeli podnosi ono, że jego interesy mogą zostać naruszone poprzez przyznanie pomocy, co oznacza, że wymaga się, aby przedsiębiorstwo to wykazało w sposób wymagany prawem, że pomoc może mieć konkretny wpływ na jego sytuację (zob. podobnie w szczególności wyroki: z dnia 24 maja 2011 r., *Komisja/Kronoply i Kronotex*, C-83/09 P, EU:C:2011:341, pkt 64, 65; z dnia 7 kwietnia 2022 r., *Solar Ileias Bompaina/Komisja*, C-429/20 P, EU:C:2022:282, pkt 35). Istnienie stosunku konkurencji nie jest zatem koniecznym warunkiem uzyskania statusu „zainteresowanej strony” (wyrok z dnia 2 września 2021 r., *Ja zum Nürburgring/Komisja*, C-647/19 P, EU:C:2021:666, pkt 58).

- 61 Zasadniczo po przypomnieniu w pkt 36 zaskarżonego wyroku tego orzecznictwa Sąd orzekł w pkt 37–41 i 58 tego wyroku, że Braesch i in. wykazali w sposób wymagany prawem, iż przyznanie przedmiotowej pomocy, a tym samym wydanie spornej decyzji „może mieć”, w myśl pkt 37 i 41 tego wyroku, a nawet „ma”, jak wskazano w pkt 58 tego wyroku, konkretny wpływ na ich sytuację, wobec czego należy ich uznać za „zainteresowane strony” w rozumieniu art. 1 lit. h) rozporządzenia 2015/1589.
- 62 W celu sformułowania tego wniosku Sąd wskazał w pkt 39 zaskarżonego wyroku, że według Braescha i in. część zaskarżonej decyzji, która dotyczy podziału obciążenia, narusza ich interesy, ponieważ w zatwierdzonym przez Komisję planie restrukturyzacji przewidziano możliwość anulowania umów FRESH, co nastąpiło później na ich niekorzyść, oraz że wskutek współzależności między szeregiem stosunków umownych leżących u podstaw instrumentów FRESH wynikła z tego długoterminowa strata gospodarcza, z uwagi na straty w wypłacie kuponów związanych z posiadanymi przez nich obligacjami FRESH, jest istotna.
- 63 W tym względzie Sąd wyjaśnił w pkt 40 zaskarżonego wyroku, że nie jest istotne, że Braesch i in. nie kwestionują samej zgodności przedmiotowej pomocy państwa z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 lit. b) TFUE, ponieważ zobowiązania władz włoskich dotyczące planu restrukturyzacji i środków podziału obciążenia stanowią integralną część zgłoszonej pomocy, wobec czego sporna decyzja dotyczy tej pomocy i tych zobowiązań rozpatrywanych jako całość. Według Sądu, skoro rzeczona pomoc i będące przedmiotem oceny dokonanej przez Komisję zobowiązania mają nierozzerwalny charakter, ponieważ, po pierwsze, zobowiązania te są warunkiem uznania owej pomocy za zgodną z rynkiem wewnętrznym, a po drugie, w zaskarżonej decyzji zatwierdzono wdrożenie tej pomocy i uznano jednocześnie te zobowiązania za wiążące, to wszystkie te elementy nieuchronnie mają wpływ na sytuację Braescha i in., którzy mogą bronić swych interesów jedynie poprzez żądanie stwierdzenia nieważności tej decyzji w całości.
- 64 Należy przypomnieć, że zgodnie z art. 4 ust. 3 tego rozporządzenia, w przypadku gdy Komisja po przeprowadzeniu wstępnego etapu badania ustanowionego w art. 108 ust. 3 TFUE stwierdzi, że zgłoszony środek stanowi „pomoc państwa” w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE, która nie wzbudza wątpliwości co do zgodności z rynkiem wewnętrznym, wydaje ona decyzję o niewnoszeniu zastrzeżeń, w której stwierdza, że środek ten jest zgodny z rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 107 ust. 3 TFUE.
- 65 W niniejszym przypadku, jak wynika z zaskarżonego wyroku, a w szczególności z jego pkt 8–12 i 14, wobec uznania w spornej decyzji, po zakończeniu wstępnego etapu badania, że plan restrukturyzacji i zobowiązania przedstawione przez Republikę Włoską były w stanie przywrócić długoterminową rentowność BMPS i że przewidziane w nich środki podziału obciążenia pomiędzy właścicieli akcji i podporządkowanych papierów wartościowych ograniczały do ścisłego minimum, zgodnie z komunikatem bankowym, kwotę pomocy zgłoszonej przez to państwo członkowskie, Komisja stwierdziła, że pomoc ta stanowi „pomoc państwa” w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE, którą można uznać za zgodną z rynkiem wewnętrznym ze względu na stabilność finansową, na podstawie art. 107 ust. 3 lit. b) TFUE.
- 66 Na wstępie należy zauważyć, że w skardze w pierwszej instancji Braesch i in., jak wielokrotnie potwierdzili na rozprawie przed Trybunałem i jak wynika już z pkt 63 niniejszego wyroku, nie kwestionują ani stwierdzenia, że przedmiotowa pomoc ma charakter „pomocy państwa”, ani stwierdzenia, że jest ona zgodna z rynkiem wewnętrznym, lecz podają jedynie w wątpliwość, jak wynika z pkt 28–32 zaskarżonego wyroku, zgodność z prawem Unii, a w szczególności z dyrektywą 2014/59, z rozporządzeniem nr 806/2014, z prawem własności wyrażonym w art. 17

karty oraz z szeregiem zasad ogólnych prawa Unii, część zgłoszonych przez Republikę Włoską środków podziału obciążenia, które zostały zawarte w planie restrukturyzacji opisanym w tej decyzji i odzwierciedlone w treści załączonych do niej zobowiązań.

- 67 W tym względzie bezsporne jest, że środki podziału obciążenia, o których mowa w spornej decyzji, przewidują – jak wynika z pkt 39 i 58 zaskarżonego wyroku i co nie zostało zakwestionowane przez Komisję – możliwość anulowania umów FRESH zawartych między BMPS i JPM w ramach przekształcenia w kapitał własny podporządkowanych papierów wartościowych BMPS.
- 68 Jednakże orzekając w pkt 37, 40, 41 i 58 zaskarżonego wyroku, że ten wpływ na interesy wierzycieli podporządkowanych BMPS wynika z przedmiotowej pomocy państwa, a tym samym ze spornej decyzji, że względu na to, że środki podziału obciążenia, o których mowa w tej decyzji, stanowią, tak samo jak plan restrukturyzacji i zobowiązania przedstawione przez władze włoskie, integralną część zgłoszonej pomocy, wobec czego Komisja uczyniła owe środki wiążącymi, Sąd naruszył przepisy prawa Unii regulujące zakres rzeczowej decyzji, a tym samym dopuścił się naruszenia prawa, że względu na które wyrok ten jest niezgodny z prawem.
- 69 Prawdą jest, że Trybunał orzekł już w istocie, iż w przypadku gdy zgłoszony środek pomocy obejmuje – na wniosek danego państwa członkowskiego – zobowiązania podjęte przez to państwo, w celu sprawdzenia, czy zezwolenie na wdrożenie takiego środka pomocy, udzielone przez Komisję po zakończeniu wstępnego etapu badania, ma nadal zastosowanie w okolicznościach, w których podnosi się, że państwo to nie dotrzymało tych zobowiązań, należy uznać, że zobowiązania te stanowią integralną część środka pomocy, jako że zostały one uwzględnione przez tę instytucję w ramach oceny zgodności danej pomocy państwa z rynkiem wewnętrznym, wobec czego zezwolenie to może być ważne tylko pod warunkiem, że owe zobowiązania zostaną wypełnione (zob. podobnie wyrok z dnia 15 października 2015 r., Iglesias Gutiérrez i Rion Bea, C-352/14 i C-353/14, EU:C:2015:691, pkt 28).
- 70 Nie oznacza to jednak, że takie zobowiązania należy uznać za nałożone przez Komisję i że ewentualne negatywne skutki dla osób trzecich można w związku z tym przypisać decyzji wydanej przez tę instytucję.
- 71 W spornej decyzji, wydanej po zakończeniu wstępnego etapu badania na podstawie art. 108 ust. 3 TFUE i art. 4 ust. 3 rozporządzenia 2015/1589, w celu dokonania oceny, czy przedmiotowa pomoc państwa budzi wątpliwości co do jej zgodności z rynkiem wewnętrznym, Komisja nie związała bowiem Republiki Włoskiej treścią zapisów zawartych w planie restrukturyzacji i w zobowiązaniach przedstawionych przez to państwo członkowskie, które obejmowały w szczególności środki dotyczące podziału obciążenia między właścicieli akcji i podporządkowanych papierów wartościowych.
- 72 W tym względzie należy podkreślić, że jak wynika już z pkt 52–54 i 64 niniejszego wyroku, w drodze decyzji takiej jak sporna decyzja Komisja nie może niczego narzucić czy zakazać zainteresowanemu państwu członkowskiemu, lecz ma jedynie prawo do zatwierdzenia w drodze decyzji o niewnoszeniu zastrzeżeń planu pomocy, który został zgłoszony przez to państwo członkowskie, poprzez uznanie tej pomocy za zgodną z rynkiem wewnętrznym. Jeżeli natomiast Komisja ma wątpliwości co do zgodności zgłoszonej pomocy z rynkiem wewnętrznym, jest ona zobowiązana do wszczęcia formalnego postępowania wyjaśniającego, które przewidziano w art. 108 ust. 2 TFUE i o którym mowa w art. 4 ust. 4 rozporządzenia 2015/1589.

- 73 W niniejszej sprawie należy zatem stwierdzić, że w spornej decyzji Komisja ograniczyła się do upoważnienia Republiki Włoskiej do wprowadzenia w życie przedmiotowej pomocy państwa, przyjmując do wiadomości ramy faktyczne uprzednio określone przez to państwo członkowskie w planie restrukturyzacji i zobowiązania, które państwo to zgłosiło na podstawie art. 108 ust. 3 TFUE, w celu rozwiania wszelkich wątpliwości co do zgodności tej pomocy z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 lit. b) TFUE.
- 74 Do Republiki Włoskiej należało zatem upewnienie się co do tego, że będzie ona w stanie wywiązać się ze zobowiązań zawartych w udzielonym w tej decyzji zezwoleniu. W związku z tym zadaniem tego państwa członkowskiego było w szczególności upewnienie się, że zobowiązania te są zgodne z właściwym ustawodawstwem krajowym i prawem Unii (zob. podobnie wyrok z dnia 15 października 2015 r., Iglesias Gutiérrez i Rion Bea, C-352/14 i C-353/14, EU:C:2015:691, pkt 29).
- 75 Wynika z tego, że sporną decyzję należy uznać za decyzję uwzględniającą zobowiązania dobrowolnie podjęte przez zainteresowane państwo członkowskie na etapie zgłoszenia przedmiotowej pomocy państwa (zob. podobnie wyrok z dnia 13 czerwca 2013 r., Ryanair/Komisja, C-287/12 P, niepublikowany, EU:C:2013:395, pkt 67). Nawet przy założeniu, że – jak podnoszą Braesch i in. – Komisja skłoniła władze włoskie do włączenia umów FRESH do proponowanych środków, to jednak takie włączenie jest w każdym wypadku związane ze zobowiązaniami podjętymi przez Republikę Włoską, a nie narzuconymi przez Komisję w spornej decyzji.
- 76 Tak więc w odwołaniu i podczas rozprawy przed Trybunałem Komisja słusznie podkreśliła, że decyzję zatwierdzającą pomoc państwa jako zgodną z rynkiem wewnętrznym po zakończeniu wstępnego etapu badania, taką jak sporna decyzja, w której Komisja nie wnosi zastrzeżeń wobec takiej pomocy, należy odróżnić od „decyzji warunkowej” w rozumieniu art. 9 ust. 4 rozporządzenia 2015/1589, wydanej po zakończeniu formalnego postępowania wyjaśniającego, w której to decyzji Komisja sama zawiera warunki, na jakich decyzja zatwierdzająca pomoc państwa może zostać uznana za zgodną z rynkiem wewnętrznym, i ustanawia obowiązki umożliwiające monitorowanie zgodności z tą decyzją (zob. podobnie wyrok z dnia 13 czerwca 2013 r., Ryanair/Komisja, C-287/12 P, niepublikowany, EU:C:2013:395, pkt 67).
- 77 Nie można zatem uznać, że środki podziału obciążenia zgłoszone w niniejszej sprawie przez Republikę Włoską w ramach wstępnego postępowania wyjaśniającego zostały nałożone przez samą Komisję w spornej decyzji, ponieważ środki te wynikają wyłącznie z aktów przyjętych przez to państwo członkowskie.
- 78 Tak więc, po pierwsze, nic nie stoi na przeszkodzie temu, aby to państwo członkowskie zgłosiło plan restrukturyzacji zawierający odmienne środki, przy czym w takim wypadku Komisja byłaby zobowiązana do wszczęcia formalnego postępowania wyjaśniającego, które przewidziano w art. 108 ust. 2 TFUE i o którym mowa w art. 4 ust. 4 rozporządzenia 2015/1589 (zob. podobnie wyrok z dnia 19 lipca 2016 r., Kotnik i in., C-526/14, EU:C:2016:570, pkt 43, 44).
- 79 Po drugie, choć sporna decyzja upoważnia Republikę Włoską do wypłaty zgłoszonej pomocy, nie zobowiązując jej jednak do tego (zob. w szczególności wyrok z dnia 20 maja 2010 r., Todaro Nunziatina & C., C-138/09, EU:C:2010:291, pkt 52, 53; a także postanowienie z dnia 30 maja 2018 r., Yanchev, C-481/17, niepublikowane, EU:C:2018:352, pkt 22, 23), to jednak nie stanowi

ona tytułu prawnego, na podstawie którego można zakazać BMPS wypłaty kuponów właścicielom obligacji FRESH, ponieważ taki zakaz ma źródło nie w tej decyzji, lecz w prawie włoskim.

- 80 Z powyższego wynika, że wbrew temu, co orzekł Sąd, środki podziału obciążenia, o których mowa w spornej decyzji, nie zostały nałożone lub uczynione wiążącymi przez Komisję w tej decyzji, lecz stanowią środki czysto krajowe, które zostały zgłoszone przez Republikę Włoską na podstawie art. 108 ust. 3 TFUE na jej własną odpowiedzialność i które zostały uwzględnione przez Komisję jako okoliczność faktyczna w celu dokonania oceny, czy rozpatrywaną pomoc państwa można, w braku jakichkolwiek wątpliwości w tym względzie, uznać za zgodną z rynkiem wewnętrznym po zakończeniu wstępnego etapu badania.
- 81 W związku z tym anulowania umów FRESH, w odniesieniu do którego Braesch i in. twierdzą, że może ono prowadzić do powstania po ich stronie, jako właścicieli obligacji FRESH, znaczącej szkody majątkowej, nie można uznać za wiążący skutek spornej decyzji, ponieważ nie wynika ono z wprowadzenia w życie przedmiotowej pomocy jako takiej. Wynika ono natomiast ze środków – powiązanych wprowadzanie pod względem faktycznym, lecz odrębnych pod względem prawnym – przyjętych przez państwo członkowskie, które zgłosiło tę pomoc Komisji. Okoliczność, że środki te zostały przyjęte przez to państwo członkowskie w szczególności w celu uzyskania od Komisji decyzji zezwalającej na tę pomoc i że są one przedmiotem zobowiązań uwzględnionych w takiej decyzji tej instytucji, jest w tym względzie bez znaczenia.
- 82 Wniosku tego nie mogą podważyć argumenty podniesione przez Braescha i in. na poparcie ich skargi.
- 83 W pierwszej kolejności, jeśli chodzi o ich argumentację opartą na konsekwencjach wynikających z naruszenia środków podziału obciążenia, o których mowa w spornej decyzji, prawdą jest, że – jak wynika z pkt 69 niniejszego wyroku – udzielone przez Komisję w tej decyzji zezwolenie na wprowadzenie w życie przedmiotowej pomocy państwa jest skuteczne tylko o tyle, o ile poszanowane zostaną wszystkie elementy uwzględnione przez tę instytucję w rzeczonyj decyzji w celu dokonania oceny zgodności owej pomocy z rynkiem wewnętrznym.
- 84 Tak więc każde naruszenie przez BMPS zobowiązań podjętych przez Republikę Włoską w zakresie podziału obciążeń, takich jak wypłata kuponów właścicielom instrumentów finansowych objętym tymi zobowiązaniami, prowadziłoby do nadużyć w stosowaniu przedmiotowej pomocy w rozumieniu art. 108 ust. 2 TFUE w związku z art. 1 lit. g) rozporządzenia 2015/1589. W takim przypadku pomoc ta zostałaby bowiem wykorzystana przez beneficjenta z naruszeniem decyzji wydanej na podstawie art. 4 ust. 3 tego rozporządzenia, w rozumieniu art. 1 lit. g) tego rozporządzenia, ponieważ wdrażałby on w ten sposób pomoc inną niż ta, która została zatwierdzona przez Komisję w spornej decyzji (zob. podobnie wyrok z dnia 7 kwietnia 2022 r., *Autonome Provinz Bozen*, C-102/21 i C-103/21, EU:C:2022:272, pkt 38).
- 85 W konsekwencji Komisja może zgodnie z art. 20 rozporządzenia 2015/1589 wszcząć w odniesieniu do tej pomocy formalne postępowanie wyjaśniające, które przewidziano w art. 108 ust. 2 TFUE i o którym mowa w art. 4 ust. 4 tego rozporządzenia, w celu zobowiązania Republiki Włoskiej do zniesienia lub zmiany pomocy świadczonej niezgodnie z przeznaczeniem, a także w stosownym przypadku nakazać na podstawie art. 16 ust. 1 wspomnianego rozporządzenia, mającego odpowiednio zastosowanie do tego postępowania na podstawie art. 20 tego rozporządzenia, odzyskanie bezprawnie wypłaconych kwot pomocy.

- 86 Ponadto pomoc, która została wdrożona w ten sposób, że nie odpowiada pomocy, która została zgłoszona i zatwierdzona przez Komisję w spornej decyzji, można również uznać za „nową pomoc” w rozumieniu art. 1 lit. c) rozporządzenia 2015/1589 w związku z art. 1 lit. b) tego rozporządzenia, która – jako przyznana z naruszeniem art. 108 ust. 3 zdanie ostatnie TFUE – stanowi „pomoc niezgodną z prawem” w rozumieniu art. 1 lit. f) tego rozporządzenia, w związku z czym jej odzyskanie mogłyby nakazać także sądy krajowe (zob. analogicznie wyrok z dnia 5 marca 2019 r., Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, pkt 87–89).
- 87 Jednakże, chociaż Republika Włoska mogłaby zatem być zobowiązana do odzyskania przedmiotowej pomocy, to byłoby tak nie ze względu na okoliczność, że środki podziału obciążenia zawarte w załączniku do spornej decyzji zostały nałożone przez nią, ponieważ – jak wskazano w pkt 72 niniejszego wyroku – Komisja nie dysponuje takimi uprawnieniami w ramach wstępnego etapu badania, ale – jak wynika z pkt 84 i 86 tego wyroku – ze względu na to, że owa pomoc nie odpowiadałaby już środkiem zgłoszonym przez to państwo członkowskie na podstawie art. 108 ust. 3 TFUE, a więc nie byłaby już objęta zezwoleniem na wprowadzenie w życie udzielonym przez Komisję w rzeczonyj decyzji, na podstawie art. 107 ust. 3 lit. b) TFUE.
- 88 W drugiej kolejności, jeśli chodzi o argumentację Braescha i in. opartą na komunikacie bankowym, zgodnie z którą zasadniczo uzależnia on zgodność z rynkiem wewnętrznym wszelkiej pomocy przyznanej bankom w kontekście kryzysu finansowego od przyjęcia środków podziału obciążenia, należy stwierdzić, że prawdą jest, iż – jak słusznie zauważyli Braesch i in. oraz jak wynika z pkt 12 zaskarżonego wyroku – Komisja zbadała w motywach 101–110 spornej decyzji zgodność przedmiotowej pomocy z przepisami tego komunikatu, aby upewnić się, że kwota tej pomocy ogranicza się do niezbędnego minimum, zmniejszyć zakłócenia konkurencji na rynku wewnętrznym oraz zaradzić pokusie dopuszczania się nadużyć poprzez zapewnienie, że akcjonariusze i wierzyciele podporządkowani BMPS przyczynią się we właściwy sposób, z poszanowaniem pkt 40–46 rzeczonyj komunikatu, do pokrycia kosztów restrukturyzacji poprzez adekwatny podział obciążeń.
- 89 Ponieważ Republika Włoska zgłosiła w niniejszej sprawie środki podziału obciążenia w celu uzyskania zgody Komisji na przyznanie przedmiotowej pomocy, instytucja ta była zresztą zobowiązana do przeprowadzenia takiego badania.
- 90 Przyjmując bowiem normy postępowania, takie jak te zawarte w komunikacie bankowym, w celu ustalenia kryteriów, na podstawie których Komisja zamierza oceniać zgodność z rynkiem wewnętrznym planowanej przez państwa członkowskie pomocy, i ogłaszając poprzez ich publikację, że będzie je od tej pory stosować do przypadków objętych zakresem ich regulacji, instytucja ta sama wyznacza sobie zakres uznania przysługującego jej w tym względzie na podstawie art. 107 ust. 3 lit. b) TFUE i nie może co do zasady odstąpić od tych norm bez narażania się w stosownym wypadku na sankcje z tytułu naruszenia ogólnych zasad prawa, takich jak zasada równego traktowania czy ochrony uzasadnionych oczekiwań (zob. podobnie wyrok z dnia 19 lipca 2016 r., Kotnik i in., C-526/14, EU:C:2016:570, pkt 39, 40 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 91 Niemniej, jak orzekł już Trybunał, choć okoliczność, że pomoc państwa przewiduje środek podziału obciążenia spełniający kryteria określone w tym komunikacie, w szczególności w jego pkt 44, stanowi co do zasady warunek wystarczający do uznania przez Komisję tej pomocy za zgodną z rynkiem wewnętrznym, to jednak nie jest ona bezwzględnie konieczna do tego celu (zob. podobnie wyrok z dnia 19 lipca 2016 r., Kotnik i in., C-526/14, EU:C:2016:570, pkt 99).

- 92 Poprzez przyjęcie norm postępowania zawartych w komunikacie bankowym Komisja bowiem jedynie sama wyznaczyła sobie granice w wykonywaniu przysługującego jej zakresu uznania w tym znaczeniu, że jeżeli państwo członkowskie zgłosi jej projekt pomocy państwa, który jest zgodny z tymi normami, to instytucja ta musi zasadniczo wyrazić zgodę na jego realizację. Państwa członkowskie zachowują jednak uprawnienie do zgłaszania Komisji projektów pomocy, które nie spełniają kryteriów przewidzianych w tym komunikacie, a instytucja ta – jak wynika z pkt 45 wspomnianego komunikatu – może zezwolić na takie projekty w wyjątkowych okolicznościach (zob. podobnie wyrok z dnia 19 lipca 2016 r., Kotnik i in., C-526/14, EU:C:2016:570, pkt 43).
- 93 Poprzez przyjęcie norm postępowania Komisja nie może bowiem zrzec się skorzystania z zakresu uznania przyznanego jej przez art. 107 ust. 3 lit. b) TFUE. Przyjęcie komunikatu, takiego jak komunikat bankowy, nie zwalnia zatem Komisji z obowiązku zbadania szczególnych wyjątkowych okoliczności, na które powołuje się dane państwo członkowskie w konkretnym przypadku, w celu żądania bezpośredniego zastosowania tego postanowienia i uzasadnienia odmowy uwzględnienia takiego żądania (wyrok z dnia 19 lipca 2016 r., Kotnik i in., C-526/14, EU:C:2016:570, pkt 41 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 94 Z powyższego wynika, że komunikat bankowy nie jest w stanie stworzyć autonomicznych obowiązków ciążących na państwach członkowskich, lecz ogranicza się do ustanowienia warunków zmierzających do zapewnienia zgodności z rynkiem wewnętrznym pomocy państwa przyznanej bankom w kontekście kryzysu finansowego, które Komisja powinna wziąć pod uwagę przy wykonywaniu szerokiego zakresu uznania, jaki posiada na podstawie art. 107 ust. 3 lit. b) TFUE. Komunikat ten nie ma zatem wiążącego skutku względem państw członkowskich, a w szczególności nie może tworzyć po stronie państw członkowskich obowiązku przyjmowania środków podziału obciążenia (zob. podobnie wyrok z dnia 19 lipca 2016 r., Kotnik i in., C-526/14, EU:C:2016:570, pkt 44, 45, 70).
- 95 Państwo członkowskie nie musi zatem nakładać na banki znajdujące się w trudnej sytuacji, przed przyznaniem im jakiegokolwiek pomocy państwa, obowiązku przekształcenia podporządkowanych papierów wartościowych w kapitał własny lub przystąpienia do obniżenia ich wartości czy zmuszenia posiadaczy tych papierów do pełnego pokrycia strat. W podobnym przypadku zamierzonej pomocy państwa nie można jednak postrzegać jako ograniczonej do niezbędnego minimum, jak tego wymaga pkt 15 komunikatu bankowego, ponieważ państwo członkowskie oraz banki korzystające z zamierzonej pomocy państwa podejmują ryzyko przeciwstawienia ich działaniom decyzji Komisji uznającej tę pomoc za niezgodną z rynkiem wewnętrznym (zob. podobnie wyrok z dnia 19 lipca 2016 r., Kotnik i in., C-526/14, EU:C:2016:570, pkt 100).
- 96 W trzeciej kolejności w odniesieniu do argumentacji Braescha i in. dotyczącej ciążącego na Komisji obowiązku zbadania zgodności z całym prawem Unii środków zgłoszonych przez Republikę Włoską należy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem postępowanie przewidziane w art. 108 TFUE nie powinno nigdy prowadzić do takiego rezultatu, który byłby sprzeczny z konkretnymi postanowieniami traktatu (wyroki: z dnia 15 czerwca 1993 r., Matra/Komisja, C-225/91, EU:C:1993:239, pkt 41; z dnia 19 września 2000 r., Niemcy/Komisja, C-156/98, EU:C:2000:467, pkt 78; z dnia 15 kwietnia 2008 r., Nuova Agricast, C-390/06, EU:C:2008:224, pkt 50). Tak więc pomocy państwa, która wskutek niektórych z jej aspektów narusza ogólne zasady prawa Unii, nie można uznać za zgodną z rynkiem wewnętrznym (wyroki: z dnia 15 kwietnia 2008 r., Nuova Agricast, C-390/06, EU:C:2008:224, pkt 50; z dnia 22 września 2020 r., Austria/Komisja, C-594/18 P, EU:C:2020:742, pkt 44).

- 97 W przypadku bowiem gdy niektóre aspekty pomocy są do tego stopnia nierozzerwalnie związane z przedmiotem pomocy, że nie jest możliwe dokonanie ich odrębnej oceny, ich wpływ na zgodność lub niezgodność pomocy jako całości należy oceniać w ramach postępowania przewidzianego w art. 108 TFUE (zob. podobnie wyroki: z dnia 22 marca 1977 r., Iannelli & Volpi, 74/76, EU:C:1977:51, pkt 14; z dnia 15 czerwca 1993 r., Matra/Komisja, C-225/91, EU:C:1993:239, pkt 41).
- 98 I tak Trybunał orzekł, że pomocy państwa na rzecz działań gospodarczych w sektorze energii jądrowej, która zostanie uznana po zbadaniu za naruszającą przepisy prawa Unii w dziedzinie środowiska, nie można uznać za zgodną z rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE (wyrok z dnia 22 września 2020 r., Austria/Komisja, C-594/18 P, EU:C:2020:742, pkt 45). Działalność gospodarcza będąca istotą projektu, który jest finansowany z pomocy, jest bowiem nierozzerwalnie związana z jej przedmiotem, wobec czego w sprawie, w której zapadł ten wyrok, Komisja była zobowiązana upewnić się, że projekt finansowania odnośnej elektrowni jądrowej nie naruszał wspomnianych przepisów prawa Unii.
- 99 Podobnie w okolicznościach, w których państwo członkowskie zasadniczo zmieniło warunki określające tożsamość osób mogących korzystać z istniejącego wcześniej systemu pomocy, co miało skutkować naruszeniem zasady równego traktowania względem niektórych podmiotów gospodarczych, Trybunał oddalił argument, zgodnie z którym takie naruszenie zasady równego traktowania, wynikające z tej zmiany systemu, nie może w żadnym razie powodować niezgodności z prawem decyzji Komisji zatwierdzającej ten system w zmienionej postaci (wyrok z dnia 15 kwietnia 2008 r., Nuova Agricast, C-390/06, EU:C:2008:224, pkt 49–52). Tego rodzaju aspekty, które określają warunki kwalifikowalności systemu pomocy, są bowiem również nierozzerwalnie związane z pomocą jako taką i należą zatem do elementów, które Komisja powinna zbadać i w stosownym wypadku zatwierdzić, co oznacza, że jeśli tego rodzaju aspekty prowadzą do naruszenia ogólnych zasad prawa Unii, decyzja wydana przez Komisję, która zezwala na taki system, jest z kolei siłą rzeczy niezgodna z prawem.
- 100 Wynika z tego, że w niniejszej sprawie Komisja nie mogła uznać pomocy państwa zgłoszonej przez Republikę Włoską za zgodną z rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 107 ust. 3 lit. b) TFUE bez uprzedniego upewnienia się, że pomoc ta, podobnie jak dokapitalizowanie BMPS, które ma ona sfinansować, nie narusza ponadto innych istotnych przepisów lub ogólnych zasad prawa Unii.
- 101 Bezsporne jest zatem, że w spornej decyzji – jak wynika z jej motywów 120–136 – Komisja sprawdziła, czy przedmiotowa pomoc państwa jest zgodna z dyrektywą 2014/59, i doszła do wniosku, w motywie 137 tej decyzji, że pomoc ta spełnia warunki określone w art. 32 ust. 4 lit. d) tej dyrektywy, do których należy jej zatwierdzenie na podstawie art. 107 i 108 TFUE, tak aby formy wyjątkowego publicznego wsparcia finansowego dla instytucji kredytowej lub firmy inwestycyjnej, o których mowa w owym art. 32 ust. 4 lit. d) i które mają na celu zapobieżenie poważnym zaburzeniom w gospodarce państwa członkowskiego lub ich naprawienie oraz zachowanie stabilności finansowej, nie uruchomiły procedury restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji.
- 102 W ramach tej analizy Komisja w szczególności zbadała w motywie 132 spornej decyzji, ale również w jej motywach 101–110, czy środki podziału obciążenia przewidziane w planie restrukturyzacji były odpowiednie do tego, aby ograniczyć kwotę przyznanej pomocy do ścisłego minimum niezbędnego do osiągnięcia celu polegającego na dokapitalizowaniu BMPS.

- 103 Komisja nie musiała natomiast badać, czy sam ten podział obciążenia, o którym zdecydowała Republika Włoska, narusza prawa, które Braesch i in. wywodzą – jak twierdzą – z prawa Unii lub prawa krajowego. Takie naruszenie, nawet gdyby zostało wykazane, nie wynikałoby bowiem z pomocy jako takiej, z jej przedmiotu czy z nierozzerwalnie z nią związanych jej aspektami, lecz – jak wynika z pkt 81 niniejszego wyroku – ze środków przyjętych przez to państwo członkowskie w celu uzyskania od Komisji decyzji zezwalającej na tę pomoc po zakończeniu wstępnego etapu badania.
- 104 W tym stanie rzeczy, jeżeli osoba trzecia uważa się za dotkniętą środkami przyjętymi przez władze państwa członkowskiego w kontekście restrukturyzacji przedsiębiorstwa, okoliczność, że środki te wpisują się w ramy planu restrukturyzacji wymagającego wypłaty pomocy państwa, w efekcie czego owo państwo członkowskie zgłasza tę pomoc Komisji w celu uzyskania jej zatwierdzenia po zakończeniu wstępnego etapu badania, nie skutkuje przyznaniem tej osobie trzeciej statusu „zainteresowanej strony” w rozumieniu art. 1 lit. h) rozporządzenia 2015/1589 w ramach postępowania prowadzonego przez tę instytucję na podstawie art. 108 TFUE. W takim przypadku, jeżeli wspomniana osoba trzecia uważa, że ze względu na przyjęcie takich środków dane państwo członkowskie naruszyło prawo Unii, to powinna ona zakwestionować zgodność z prawem tych środków przed sądem krajowym, który jako jedyny jest właściwy w tym zakresie, przy czym sąd ten ma prawo, a nawet obowiązek, jeśli orzeka w ostatniej instancji, zwrócić się w razie potrzeby do Trybunału z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym na podstawie art. 267 TFUE, aby przedstawić mu pytanie dotyczące wykładni lub ważności właściwych przepisów prawa Unii.
- 105 Tymczasem w niniejszej sprawie, jak wskazano już w pkt 66 niniejszego wyroku, Braesch i in. nie twierdzą, że przedmiotowa pomoc niekorzystnie wpłynęła na ich sytuację, a ponadto nie kwestionują ani tego, że stanowi ona „pomoc państwa” w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE, ani tego, że jest zgodna z rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 107 ust. 3 lit. b) TFUE, lecz utrzymują, że zostali dotknięci środkami podziału obciążenia, o których mowa w spornej decyzji i których zgodność z prawem Unii, będąca przedmiotem zarzutów podniesionych na poparcie ich skargi w pierwszej instancji, budzi ich zdaniem poważne wątpliwości, które powinny być skłonić Komisję do wszczęcia formalnego postępowania wyjaśniającego.
- 106 Jednakże, jak wynika z pkt 69–80 niniejszego wyroku, te środki podziału obciążenia są środkami czysto krajowymi, które zostały zgłoszone przez Republikę Włoską na jej własną odpowiedzialność i które nie zostały w związku z tym nałożone przez Komisję, a zatem są prawnie odrębne od rozpatrywanej pomocy, ponieważ instytucja ta uwzględniła je wyłącznie jako okoliczność faktyczną na potrzeby wydania spornej decyzji. W związku z tym, jak wynika z pkt 104 niniejszego wyroku, wyłącznie do właściwych sądów krajowych należy przeprowadzenie kontroli legalności tych środków w świetle mających zastosowanie przepisów prawa krajowego i prawa Unii.
- 107 W tym względzie należy podkreślić, że gdyby sąd krajowy badający kwestię zgodności z prawem rozpatrywanych środków podziału obciążenia uchylił je w całości lub w części ze względu na to, że są one niezgodne z prawem, to nie naruszyłyby spornej decyzji, ponieważ środki te nie zostały nałożone na jej podstawie i nie dokonano w niej oceny ich zgodności z prawem Unii.
- 108 W przypadku gdyby ów sąd doszedł do wniosku, w świetle wykładni prawa Unii dokonanej przez Trybunał w wyniku ewentualnego wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym na podstawie art. 267 TFUE, że rozpatrywane środki podziału obciążenia są w całości lub w części niezgodne z prawem, to na Republice Włoskiej ciążyłby obowiązek – gdyby ta niezgodność

z prawem nie pozwalała jej na dalsze respektowanie całości zobowiązań podjętych wobec Komisji poprzez wprowadzenie w życie zgłoszonej pomocy zgodnie z zezwoleniem udzielonym w spornej decyzji – zgłoszenia nowych środków na podstawie art. 108 ust. 3 TFUE pod rygorem, jak wynika z pkt 84–86 niniejszego wyroku, zobowiązania tego państwa do odzyskania pomocy, która została już wypłacona na podstawie tej decyzji.

- 109 Wynika z tego, że z jednej strony wbrew temu, co Braesch i in. utrzymywali na rozprawie przed Trybunałem, nie są oni wcale pozbawieni prawa do skutecznego środka prawnego przed sądem zagwarantowanego w art. 47 akapit pierwszy karty i że z drugiej strony Sąd błędnie orzekł w pkt 40 zaskarżonego wyroku, że Braesch i in. mogą bronić swych interesów wyłącznie poprzez zwrócenie się do sądu Unii z żądaniem stwierdzenia nieważności spornej decyzji.
- 110 Z całości powyższych rozważań wynika, że zaskarżony wyrok narusza prawo w zakresie, w jakim w pkt 37, 40, 41 i 58 tego wyroku Sąd uznał, że Braescha i in. należy zakwalifikować jako „zainteresowane strony” w rozumieniu art. 1 lit. h) rozporządzenia 2015/1589.
- 111 Należy zatem uwzględnić jedyny zarzut podniesiony przez Komisję w odwołaniu.
- 112 W konsekwencji zaskarżony wyrok należy uchylić.

W przedmiocie skargi przed Sądem

- 113 Zgodnie z art. 61 akapit pierwszy zdanie drugie statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w przypadku uchylenia orzeczenia Sądu Trybunał może wydać ostateczne orzeczenie w sprawie, jeśli stan postępowania na to pozwala.
- 114 Ma to miejsce w niniejszej sprawie w odniesieniu do zarzutu niedopuszczalności podniesionego przez Komisję w toku postępowania przed Sądem, instytucja ta zarzuca bowiem Braeschowi i in. brak legitymacji procesowej w rozumieniu art. 263 akapit czwarty TFUE do żądania stwierdzenia nieważności spornej decyzji.
- 115 Na wstępie należy stwierdzić, że – jak słusznie twierdzi Komisja w ramach tego zarzutu – sporna decyzja, która jest skierowana do Republiki Włoskiej, nie stanowi aktu regulacyjnego w rozumieniu art. 263 akapit czwarty człon zdania drugi TFUE, ponieważ nie jest aktem o charakterze generalnym (wyrok z dnia 17 września 2015 r., Mory i in./Komisja, C-33/14 P, EU:C:2015:609, pkt 92 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 116 W tym stanie rzeczy należy jedynie zbadać zgodnie z orzecznictwem przypomnianym w pkt 50 niniejszego wyroku, czy – jak utrzymuje Komisja w swym zarzucie niedopuszczalności – nie można uznać, że decyzja ta dotyczy Braescha i in. bezpośrednio i indywidualnie w rozumieniu art. 263 akapit czwarty człon zdania pierwszy TFUE.
- 117 W pierwszej kolejności w zakresie, w jakim Braesch i in. zmierzają w swym zarzucie piątym do ochrony uprawnień procesowych, które wywodzą z art. 108 ust. 2 TFUE i art. 6 ust. 1 rozporządzenia 2015/1589, należy zauważyć, że ze względów przedstawionych w pkt 64–110 niniejszego wyroku nie są oni „zainteresowanymi stronami” w rozumieniu art. 108 ust. 2 TFUE i art. 1 lit. h) tego rozporządzenia, wobec czego nie można w tym kontekście uznać, że decyzja ta dotyczy ich indywidualnie w rozumieniu art. 263 akapit czwarty człon zdania pierwszy TFUE.

- 118 Wynika z tego, że Braesch i in. nie mają legitymacji procesowej w rozumieniu art. 263 akapit czwarty TFUE na potrzeby zapewnienia ochrony uprawnień procesowych, które wywodzą oni z art. 108 ust. 2 TFUE i art. 6 ust. 1 rozporządzenia 2015/1589.
- 119 W drugiej kolejności w zakresie, w jakim Braesch i in. zmierzają za pomocą czterech pierwszych zarzutów do podważenia zasadności spornej decyzji, należy przypomnieć, że zgodnie z orzecznictwem wynikającym z wyroku z dnia 15 lipca 1963 r., Plaumann/Komisja (25/62, EU:C:1963:17), do którego odniesiono się pkt 51 i 54 niniejszego wyroku, strony te mogłyby w takim przypadku utrzymywać, że decyzja ta dotyczy ich indywidualnie w rozumieniu art. 263 akapit czwarty człon zdania pierwszy TFUE, tylko wtedy, gdyby owa decyzja miała wpływ na ich sytuację ze względu na szczególne dla nich cechy charakterystyczne lub na sytuację faktyczną, która odróżnia je od wszelkich innych osób i w związku z tym indywidualizuje je w sposób podobny jak adresata decyzji, co miałyby miejsce w szczególności w wypadku, gdyby ich pozycja na rynku została istotnie zmieniona wskutek środka pomocy będącego przedmiotem spornej decyzji.
- 120 W niniejszej sprawie bezsporne jest jednak, że Braesch i in. nie utrzymują, iż sporna decyzja wywiera jakikolwiek wpływ na ich pozycję konkurencyjną na rynku, lecz ograniczają się w istocie do twierdzenia, po pierwsze, że skierowali do Komisji pismo, w którym wyrazili swe obawy co do negatywnego wpływu tej decyzji na ich sytuację, a po drugie, że owa decyzja – gdy w motywie 32 i w zamieszczonym pod nim przypisie 35 opisuje środki podziału obciążenia przewidziane w planie restrukturyzacji dotyczącym wierzycieli podporządkowanych BMPS – odnosi się do umowy użytkowania dotyczącej instrumentów FRESH, o której wspomniano w pkt 2 zaskarżonego wyroku.
- 121 Tymczasem takie okoliczności w żaden sposób nie wykazują, że Braesch i in. znajdują się w sytuacji faktycznej, która indywidualizuje ich w sposób analogiczny do adresata decyzji, ponieważ środki podziału obciążenia, o których mowa w spornej decyzji, dotyczą ich jako właścicieli instrumentów finansowych w taki sam sposób jak wszystkich innych właścicieli instrumentów, których te środki dotyczą. Wbrew temu, co podnosili Braesch i in. w szczególności na rozprawie przed Trybunałem, nie ma w tym względzie znaczenia okoliczność, że w odróżnieniu od tych innych instrumentów finansowych instrumenty FRESH nie zostały wyraźnie wskazane w dekrete z mocą ustawy nr 237/2016.
- 122 Ponadto należy podkreślić, że zgodnie z orzecznictwem Trybunału sama okoliczność – przy założeniu, że zostanie ona wykazana – że Braesch i in. odegrali aktywną rolę w ramach wstępnego etapu badania przeprowadzonego przez Komisję, nie wystarcza, aby uznać, iż sporna decyzja dotyczy ich indywidualnie, jeżeli nie zostanie wykazane, że ich pozycja na rynku uległa istotnej zmianie wskutek środka pomocy będącego przedmiotem tej decyzji (zob. podobnie wyrok z dnia 15 lipca 2021 r., Deutsche Lufthansa/Komisja, C-453/19 P, EU:C:2021:608, pkt 38 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 123 Wynika z tego, że sporna decyzja nie dotyczy Braescha i in. indywidualnie w rozumieniu orzecznictwa przypomnianego w pkt 51 i 54 niniejszego wyroku.
- 124 Z uwagi na kumulatywny charakter przesłanek przewidzianych w art. 263 akapit czwarty człon zdania pierwszy TFUE, zgodnie z którym akt, o którego stwierdzenie nieważności się wnosi, musi dotyczyć danej osoby jednocześnie bezpośrednio i indywidualnie, okoliczność, że jedna z nich nie została spełniona w odniesieniu do skarżącego, skutkuje tym, że wniesioną przez niego skargę o stwierdzenie nieważności tego aktu należy uznać za niedopuszczalną (zob. podobnie

wyroki: z dnia 3 października 2013 r., Inuit Tapiriit Kanatami i in./Parlament i Rada, C-583/11 P, EU:C:2013:625, pkt 76; z dnia 4 grudnia 2019 r., Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo/Komisja, C-342/18 P, niepublikowany, EU:C:2019:1043, pkt 37).

- 125 Z powyższego wynika, że Braesch i in. nie mają również legitymacji procesowej do kwestionowania zasadności spornej decyzji.
- 126 W konsekwencji należy uwzględnić zarzut niedopuszczalności podniesiony przez Komisję w pierwszej instancji, instytucja ta zarzuca bowiem Braeschowi i in. brak legitymacji procesowej w rozumieniu art. 263 akapit czwarty TFUE do żądania stwierdzenia nieważności spornej decyzji.
- 127 Skargę w pierwszej instancji należy zatem odrzucić jako niedopuszczalną.

W przedmiocie kosztów

- 128 Zgodnie z art. 184 § 2 regulaminu postępowania przed Trybunałem, jeżeli odwołanie jest zasadne i Trybunał orzeka wyrokiem kończącym postępowanie w sprawie, rozstrzyga on również o kosztach.
- 129 Zgodnie z art. 138 § 1 regulaminu postępowania, mającym zastosowanie do postępowania odwoławczego na podstawie art. 184 § 1 tego regulaminu, kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę.
- 130 Ponieważ w niniejszej sprawie Braesch i in. przegrali sprawę, a Komisja wniosła o obciążenie ich kosztami postępowania, należy obciążyć ich kosztami postępowania przed Sądem i kosztami niniejszego postępowania odwoławczego.

Z powyższych względów Trybunał (wielka izba) orzeka, co następuje:

- 1) **Wyrok Sądu Unii Europejskiej z dnia 24 lutego 2021 r., Braesch i in./Komisja (T-161/18, EU:T:2021:102), zostaje uchylony.**
- 2) **Skarga wniesiona w pierwszej instancji przez Anthony’ego Braescha, Trinity Investments DAC, Bybrook Capital Master Fund LP, Bybrook Capital Hazelton Master Fund LP i Bybrook Capital Badminton Fund LP, zmierzająca do stwierdzenia nieważności decyzji Komisji C(2017) 4690 final z dnia 4 lipca 2017 r. w sprawie pomocy państwa SA. 47677 (2017/N) – Włochy, nowa pomoc i zmieniony plan restrukturyzacji Banca Monte dei Paschi di Siena, zostaje odrzucona jako niedopuszczalna.**
- 3) **Anthony Braesch, Trinity Investments DAC, Bybrook Capital Master Fund LP, Bybrook Capital Hazelton Master Fund LP i Bybrook Capital Badminton Fund LP pokrywają własne koszty, a także koszty poniesione przez Komisję zarówno w postępowaniu w pierwszej instancji, jak i w postępowaniu odwoławczym.**

Podpisy